Ի· ՏԱՐԻ 1886 — ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 23 ԱՀԵԿԱՆ 1382 — Հ·Տ· 30 ԱՊՐԻԼ 1890 — Ն·Տ· 12 ՄԱՅԻՍ 1890 — ՀԻՋՐ· 23 ԲԱՄԱ. ԱՆ 1307 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ԱՐԵՒ ԻԲԷ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՎԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԻՄԱՑԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար տարի	160
» » » կիսամեայ	80
» » » եռամսեայ	40
Գաւառաց » » տարի	200
» » » կիսամեայ	100
Սաստիկ Եկեղեցիներ » » տարի	56
» » » կիսամեայ	28

Դրամը ղրկուած ատենը հարկաւոր է յիշել թերթերուն վրայ և խնդագրութեան ղրկուած դրամի կամ ցուցակի համար ալ գրութիւն ընել։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ· ՊՈԼԻՍ, 30 ԱՊՐԻԼ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՔ

Օրուան խնդիրք աւելի սեղմաւորական են քան քաղաքական։

Քանի մը սեղմաւորական մեծ խնդիրներ այս միջոցիս օրուան դլխաւոր զբաղումն են յԵւրոպա։

Բոնթուառ տ'Էնբոնթի և Մեստաղայ Ընկերութեան դատն, Եգիպտոսի բովանդակ պարտուց տոկոսին զեղչումը, Փանամայի ջրանցին գործոյն վրայ քննիչ յանձնախմբի տեղեկագրոյն հրատարակումն և Քրէտի Ֆոնսիէ Դրամատան վիճակն օրուան մեծ դէպքերն են։

Սորեւ կը չարունակենք Բոնթուառի դատին հետաքրքրութիւնն։

* * *

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՊԱՐՏՈՒՑ ԶԵՂՉՈՒՄՆ

Առաջիկային վերապահելով Եգիպտոսի պարտուց խնդրոյն աւելի մանրամասն բացատրութիւնն, առ այժմ բաւականանք սա ծանօթութիւն թէ համաձայնութիւն մը եղաւ Եգիպտական պարտուց որոց տոկոսն 5էն և 4½էն պիտի զեղչուի 4՝ կը հասնի 40 միլիոն անգլիական ոսկւոյ։ Անգլիա և Եգիպտոս կը փափաքէին միատեակ թուղթի վերածել չորս տեսակ Եգիպտական թուղթերն, որք տարբեր քանակութեամբ, տարբեր տոկոսներով և տարբեր վարչութեամբ կը խնդրեն Եգիպտոսի դանձային դրութիւնն։ Այս չորս թուղթեր, Միացեալ Պարտք, Տոմէնի (պետական հողերու հասոյթով երաշխաւորեալ) Պարտք և Տայրէի Սէնիէի (Խեդիվական կալուածովք երաշխաւորեալ) Պարտք, և Առանձնաշնորհեալ Պարտք, փոխանակ ամենը մէկէն «Եգիպտական Բոնսոլիտ»ներու վերածուելու, Ֆրանսական առաջարկութեան համեմատ իրենց ուրոյն վարչութիւնները պիտի պահեն, ուրոյն երաշխաւորութեամբք։ որովհետեւ այս դրութիւնը Ֆրանսա նախամեծար կը դատէ՝ Անդլիոյ ազդեցութիւնը սահմանափակ պահելու եւ Ֆրանսական հսկողութեան իրաւունքն ապահովելու համար այն զանազան վարչութեանց մէջ։ Նոյն նպատակաւ Ֆրանսա կը պահանջէ նաեւ որ տոկոսաց զեղչմամբ տարեկան խնայեալ դումարին գործածումը միջազգային խորհրդով որոշուի, որպէս Լոնտոնի և Գահիրէի կառավարութիւնք ամենայն ինչ ըստ կամս չանօրինեն։ Բայց այդ յաւելեալ դումարէն 150 հազար անգլ· ոսկին արդէն տարապարհակ աշխատութեան բարձման յատկացուած լինելով, ամեն տարի նոր խորհրդակցութեան մը ենթարկուելու չի կարօտիր, և այս դումարն հանելէ ետքը քիչ բան մը կը մնայ տրամադրելի։ որովհետեւ տոկոսաց զեղչմամբ բովանդակ խնայութիւնը տարեկան 200–210,000 ոսկւոյ չափ կ'ենթադրուի։ Շաբաթ աւուր Հեռագրիք տակաւին բան մը չէին ծանուցաներ եգիպտական եւ անգլիական կառավարութեանց կողմէ ֆրանսական հակառաջարկներուն տրուած կամ տրուելիք պատասխանին վրայ։ Բայց Գ· Ռիպոյի ծանուցագիրը բաւական յառաջացուցած է խնդրոյն կարգադրութիւն, և շաբթուս մէջ կ'երեւի թէ այս մասին վերջնական լուրեր տալու կարող պիտի լինինք։ Անհամաձայնութեան կէտ մը օրուն վրայ թէ՛ Անդլիա և թէ Եգիպտոս կ'ընդդիմանան ֆրանսական հակառաջարկին՝ Գ· Ռիպոյի այն պահանջումն է թէ «Եգիպտոս մինչեւ 15 տարի այլ եւս իւր պարտուց տոկոսը չզեղչելու խօսք տայ»։ Բայց կարելի չէ՞ միթէ որ Եգիպտոսի հանդարտութեան և անաւեսական բարգաւաճման, ինչպէս և ոսկւոյ առատութեան շնորհիւ միջոց գտնուի 5-10 տարիէն տոկոսի նոր զեղչ մ'ընելու, յորմէ խեղճ Ֆելլահը կ'օգտի՝ որոց չափաւորմամբ, կամ ընդհանրապէս Եգիպտոս կ'օգտի՝ պահանջատէրերէն խնայեալ դումարին հանրօգուտ նպատակի մը յատկացմամբ։ Կը յուսացուի թէ Ֆրանսա պահանջատերաց շահուն համար իւր հոգածութիւնը չափաւորելով՝ շատանայ տասն տարւոյ համար խոստում առնելով։ Թէեւ չորս տեսակ պարտքերն ալ պիտի զեղչուին, բայց այս զորձողութիւն միահաղոյն չպիտի կատարի, այլ յաջորդաբար, դանձային դիւրութեան համար, և Թուրք մայիս 7 թուով կը ծանուցանէ թէ տոկոսաց զեղչման և թղթոց փոփոխման դործողութիւնը պիտի յանձնուի Ռոչիլտներուն, Քրէտի Լիոնէին, Սոսիէթէ Ժէնէրալին, Օսմանեան Պանքային, Պլայսրէօտրը Տեարց, և Պէրինկ եղբարց։

* * *

ՓԱՆԱՄԱՅԻ ԴՈՐՄԻՆ ՆԵՐԿԱՑՆ ԵՒ ԱՊԱԳԱՑՆ

Երբ Փանամայի Ջրանցին բացման Ընկերութեան վերջին փոխառութիւնն անյաջող ելաւ, կը յիշուի թէ Գ· տը Լէսէփս և իւր վարչական խորհուրդ գործէ քաշուեցան, Ընկերութիւնը գրեթէ քայքայեցաւ, և կառավարութիւնն զԳ· Գրիւնէ հաշուեյարդար կարգեց։ (Հիմա Գ· Մոնիքուա է հաշուեյարդար։) Այդ պաշտօնատար, բաժնետերաց ժողովոյն հետ համաձայնութեամբ, անաչառ քննութեան մը ձեռնարկեց, իմանալու համար թէ Փանամայի Ջրանցին բացումը կարելի՞ գործ է, ո՛րչափ դրամ կը պահանջէ և քանի՛ տարի։ Մանաւանդ էտ անձերէ քննիչ յանձնախումբ մը զրկուեցաւ ի Փանամա, որ յետ մանրամասն քննութեանց, տեղեկագիր մը բերաւ։ Այս տեղեկագիր ողբալի վիճակ մը ի վեր կը հանէ, թէեւ եզրակացութիւնը մէջ քիչ շատ յոյս կուտայ։ Եւ ո՞րն է այն ձախողուածք որ «քիչ շատ յոյս մը» չթողու։ Մարդս յուսով կ'ապրի։ Գ· տը Լէսէփսի և Բոլոմպիոյ կառավարութեան միջեւ պայմանագրուած էր որ Ջրանցն հարթ մակերեւոյթի վրայ բացուի, այսինքն Ատլանտեան Ովկիանէն մնած նաւ մը չիտակ անցնի Ջրանցէն ու Խաղաղականը մտնէ, և փոխադարձապէս։ Ժամանակ և ծախք խնայելու համար, յանձնախումբը կը յայտարարէ թէ այս հարթ Ջրանց անկարելի է, և սահանքով Ջրանց մը կը յանձնարարէ, որովհետեւ լեռ մը կայ դոր ծակել շատ ժամանակ և շատ ծախք կը պահանջէ։ Սահանքի (Էկլուզ) դրութեամբ Ջրանց մը մտնող նաւեր աստիճանաբար վեր կը բարձրանան մէկ կողմէն և վար կ'իջնեն միւս կողմէն, դրութիւն որ ծայրագոյն դժուար պարագայից մէջ միայն կ'ընդունուի, որովհետեւ ժամանակի եւ ծախուց կողմէ կը դժուարացնէ նաւուց անցուդարձն։ 1879ին կ'ենթադրուէր թէ 12 տարիէն պիտի աւարտէր Ջրանցին շինութիւնն, և մէկ միլիառ ֆր·էն աւելի ծախք չպիտի լինէր։ Անկէ ի վեր երկու միլիառի մօտ ծախք եղած է, և յանձնախումբը կը տեղեկագրէ թէ ութ-ինն տարիներ ևս պէտք են շինութեան աւարտման, և չմոռնանք թէ Փոլոմպիոյ գաղափարութեան տուած արտօնագիրը կը տրամադրէ 1899 յունուար 31ին հաստատութեան յանձնել Ջրանցն, ապա թէ ոչ՝ Գ· տը Լէսէփսի կողմած ընկերութիւնն իւր բոլոր իրաւունքները կը կորուսանէ։

Այսուհետեւ պէտք եղած ծախուց գալով, յանձնաժողովը 485 միլիոն ֆր· եւս պէտք է կ'ըսէ, բայց զգուշութեան համար կ'աւելցնէ թէ 100ին 20 պէտք է բարդել անակնկալ ծախուց համար, և 29 առ 100 ալ կը բարդէ այս դումարին տոկոսաց և մատակարարութեան ծախուց համար, որով 900 միլիոն ֆր·ի կլորիկ հաշիւ մը կը հրամցնէ Փանամայի Ընկերութեան մեծահոգի բաժնետերաց ու պահանջատերաց։ Գ· տը Լէսէփսի կազմած Ընկերութեան կատարած պատրաստութիւնք և մթերած դործիք ու պիտոյք կ'արժեն 900 միլիոն ֆր·ին գո՛նէ կէսն· բայց եթէ Ջրանցին շինութիւնն յառաջ չտարուի, դրէթէ ոչինչ կ'արժեն։ Արդէն բաւական հինցած են։

Եւ յետոյ՝ ի՞նչ պիտի շահի Փանամայի Ջրանցն, ենթադրելով որ շինութիւնն աւարտի մինչև յաճն շնորհաց 1899։— Տարեկան պահպանութեան և մատակարարութեան ծախք կ'ենթադրուի 10 միլիոն ֆր·, առաջին երեք—չորս տարւոց զուտ հասոյթք կ'ենթադրուին 38 միլիոն ֆր·, որք մի քանի տարիէն 50 միլիոն ֆր·ի և բացումէն 12 տարի ետքն ալ 61 միլիոն ֆր·ի կրնան բարձրանալ։

Յանձնախումբը կը ցուցի առաւել նպաստաւոր տեղեկագիր մը բերել չկարենալուն համար, և ցարդ եղած զոհողութիւններն արժեցնելու և ֆրանսական անուան հետ սերտիւ կապուած մեծ գործ մը կատարելոյն ի գլուխ հանելու համար, իրրեւ յարմարագոյն միջոց կ'առաջարկէ նոր փոխառութիւն մը, որոյ տոկոսն երաշխաւորեն ծովային Տէրութիւնք։ Այս կերպիւ, կ'ըսէ, հանրային վստահութիւնը կը վերահաստատի Փանամայի գործին վրայ, և նախկին բաժնետերաց շահերը կ'ապահովին։ Թէ՛ Եւրոպոյ և թէ Ամերիկայի մէջ կան եղեր լուրջ մարդիկ որք այս ձեռնարկն իրագործելի կը դատանին։ Մեծ պատուոյ կ'արժանանայ կառավարութիւնն որ այս առաջադրութեամբ լուրջ ջանք մ'ընէ։

Աւասիկ յուսալից եզրակացութիւնն ուր կը յանգին Փանամայի բաժնետերաք և պահանջատերաք, Գ· տը Լէսէփսի խօսքին վստահելով երկու միլիառի մօտ զոհողութիւն մը կրելնուն փոխարէն։

Ի չինութիւն մնաց մեր արեւելեան ընթերցողաց, պէտք է աւելցնենք թէ «Մոսկոյի Տէրութիւնք» որոց կոչում կ'ընէ յանձնախումբն՝ ընդհանրապէս անտարբեր են գործին։ Միացեալ Նահանգները, նախ և առաջ, նախանձոտ աչօք կը դիտեն Եւրոպոյ ձեռամբ կատարուած այս գործ· որովհետեւ Նոր Աշխարհի մէջ Հին Աշխարհի մարդոց գնտին և իրաւունք ստանալուն չեն հաւանիր բնաւ։ Անդլիա, ինչպէս բրաւ Սուէզի Ջրանցի մասին, պատրաստ է օգտիլ ֆրանսական ձեռնարկութենէն, բայց առ այժմ իւր կողմէ զոհողութիւն չուզեր բնաւ, եւ միւս Ծովային Տէրութեանց խօսքն անգամ ընել աւելորդ է։

* * *

ԲՈՆԹՈՒԱՌԻ ԵՒ ԳՂԻՆՁԻ ԴԱՏՆ

Այս դատ մեծապէս կը շահագրգռէ ո՛չ միայն Ֆրանսացիներն այլ և օտարազգիներն· որովհետեւ պղինձի ֆրանսական շահագիտութիւնը միջազգային արձագանդ դատ դարձ մ'էր, և 200 միլիոն ֆր·ի չափ կորուստ մի քանի ամսոց մէջ՝ բաւական ցնցած էր ֆրանսական սեղմաւորութիւնն։ Եւ մանաւանդ այս կորուստ այնպիսի պայմանաց մէջ տեղի ունեցած էր որ Ֆրանսայի սեղմաւորական լաւագոյն հաստատութեանց վրայ հաստաբակութեան վստահութիւնը կը խախտէր։

Դատին սլիդրը նախագահ Գ· Ֆլանսէն խնդրոյն պատմութիւնն բրաւ, ինչպէս արդէն վեր ի վերոյ դիտեն մեր ընթերցողք, և հարցաքննեց ամբաստանեալները։

Հարցաքննութիւն Գ· Սըրբրէթի

Գ· Սըրբրէթան հանդարտ ձեւով մը պատասխանեց դատաւորին հարցմանց։

«Լրագիրք արդէն դատապարտեցին զիս։ Երեսուն տարւոյ աշխատութենէ ետքն, ո՛չ այլ ինչ կը մնայ ինձ բայց եթէ պատիւս։ Քան միլոն ֆրանքի հարստութիւն ունէի, յորմէ այսօր ոչինչ կը մնայ ինձ։

«Մեստաղայ ընկերութիւնը խորտակեցաւ, ճշմարիտ է, և իրեն հետ խորտակեց իւր սեղմաւորութիւնն ընող Բոնթուառ տ'Էնբոնթը։ Բայց ես խարդախ շահագէտ մը չէի։ Մանաւոր գաղափար մ'ունէի։

«Ի Ֆրանսա պղինձի հանք չկայ։ Գղինձի հրապարակն ի Լոնտոն է։ Ուզեցի Փարիզ փոխադրել զայն, որպէս զի մեր շահեր ատար շահագիտութեան կամքն կախում չունենան, և Ֆրանսացի գործաւորք որք պղինձի վրայ կը բանին՝ անգործութեան չդատապարտուին եթէ Անգլիոյ խելքին փչէ մեստաղայ գինն անմերժելի կերպիւ բարձրացնել։

«Փորձեցի բովանդակ աշխարհի հանքատարց հետ երկար պայմանաժամերով լուրջ պայմանագրեր կնքել, և գիներն որոշել ո՛չ թէ Մակարանի խաղերով, այլ ապառման ճշմարիտ պիտոյից համեմատ։

«Հոգերանական վայրկենին գործի ձեռնարկած էի։ Ազգայն պղինձին է։ Պղինձ պէտք է թնդանօթաց համար, փամփշտաց համար, մեր ախտացեալ որթերը քիմիապէս դարմանելու համար, մանաւանդ էլեկտրականութեան համար, որ դեռ իւր առաջին բաւերը կը թոթովէ, ելն· ելն։»

Նախագահն յիշեցուց թէ «Պղինձին լաւագոյն օրերն, որք մէկ մ'ալ չվերադարձան, 1870ի պատերազմէն անմիջապէս ետքն էին։ Այն ատեն ազգերն իրենց սպառազինութիւնները կը նորոգէին։ 1872ին պղինձը բարձրացաւ տակառաչափին 100 անգլ· ոսկւոյ, կամ 4,000 ֆրանքի 2,500 ֆրանքի։ 1872էն մինչեւ 1881, ինկաւ 80, 77 և 74 ոսկւոյ։ Եւ 1881ին էր որ Մեստաղայ Ընկերութիւնը գործի սկսաւ։ 1882ին, ընկերութիւնն 9½ 0/0 շահարաժին տուաւ, 1883ին 6 0/0, և 1884ին զերբ։ 1889ին, 2 0/0 բաշխուեցաւ, 1886ին 6 0/0, և 1887ին 12 0/0։ Այս պահուս գործն ընդարձակել խորհեցաւ Գ· Սըրբրէթան։ Դրամ պէտք էր։ Բայց Ռոչիլտք, որք 30-40 միլիոն ֆր· փոխ տուած էին պարզապէս տոկոսով մը, ետ առին իրենց դրամն, և անոնց օրինակին հետեւեցան փոխատուք։ Մնացին Գ· Հէնց 7 միլիոնով, Գ· Ժուպէռ 5, Գ· Արզէլ 2 և Գ· Կոլոմիա 1 միլիոնով։ Գ· Սըրբրէթանի դնած պղինձին գինը կը բարձրանար տակառաչափին 40, 50, 60, 70 ոսկւոյ։

Գ· Սըրբրէթան· «Գիներեր կը բարձրացնէին առանց իմ մասնակցութեանս, հակառակ իմ կամացս։»

Կը միջնորդենք Ազէ-Նէլի ընթերցողաց թէ Իտալիոյ Ժէնէ-էի ինանկացեալ կախելիկ Դրամատան դատին մէջ ալ դատապարտեալ տնօրէնն Գ· Գոնթու նոյն առարկութիւնը կ'ընէր։

Նէ-էտ-էն· — «Բայց գնմանց աւելնալուն պատճառաւ, Մեստաղայ Ընկերութեան համեստ դրամագլուխը չէր բաւեր։ Բոնթուառի միլիոններուն պէտք ունեցան։ 1888ին Գ· Սըրբրէթան 37 հանքային ընկերութեանց հետ կնքեալ պայմանագրեր բերաւ Բոնթուառի՝ անոր երաշխաւորութիւնը խնդրելով։ Արդէն ժամանակ մ'ի վեր ձեռքի տակէ կը բանակցէր տնօրէն Գ· Տանֆէռ-Ռոշրոյի հետ։ Սա միլիոն միլիոնի վրայ փոխ կուտար, և կացութիւնն այն ատեն միայն յայտնեց Բոնթուառի վարիներուն երբ բանը բանէն անցած էր։ Ընկերութեան հետ Գ· Սըրբրէթանի պայմանագիրք երկար պայմանաժամերով էին, որ կը ցուցնէ թէ պղինձի արտադրութիւնն ամրողջովին գրաւել կ'ուզէր։»

Գ· Սըրբրէթան· «Ընդհակառակն, ապով կ'ապացուցուի թէ հաստատ գործ մը մտադրած էի, ամենեցին գերծ շահագիտական խորհուրդ։»

Նէ-էտ-էն· «Ինչո՞ւ համար ուրեմն ձեր պայմանագրած Ընկերութեանց կը յանձնարարէիք որ չափաւորեն իրենց պղինձի արտադրութիւնը։»

Գ· Սըրբրէթան· «Զէի ուզեր որ ուրիշի հաշուոյն աշխատելով իրենց յանձնաւորութեանց հակառակ չարժէին։ Եւ արդէն բաւոր պղինձն իմ ձեռքս չէի անցուցեր։ Ի՞նչպէս կ'ամբաստանեն զիս թէ աշխարհի պղինձը գրաւել ձեռնարկեր եմ։»

Նէ-էտ-էն· «Ինչպէ՞ս։ Բայց 1887ին բոլոր աշխարհի վրայ պղինձի արտադրութիւնն էր 220 հազար տակառաչափ, և դուք 180 հազարը գներ էիք։»

Գ· Սըրբրէթան· «Կը մերժեմ այդ թուանշանաց հիդութիւնը։»

Նէ-էտ-էն· «Դուք չէ՞ք Ռիոյի պղինձի հանքին թթթոց վրայ խազացող, և ութ միլիոն ֆր· չչահեցա՞ք այդ գործողութենէն։»

Գ· Սըրբրէթան· «Հարկադրեցայ գիները հաստատ բռնել՝ գիները կոտրողներուն դէմ։ Բայց ոչինչ իմ հաշուոյս պահեցի։ Ամեն չահերն ընկերութեան անուանին յանձնեցի։»

Լրագ· Դոկտէր· «Այս կէտին վրայ համաձայն ենք։»

Նախագահը ձեռնարկեց Գ· Ժուպէռի հարցաքննութեան։

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ Ի ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՓԱՐԻԶԻ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Հանրապետական թէ միապետական բոլոր լրագիրք կը հաստատեն Գուլանժէութեան ջախջախումն ի Փարիզ, որ իւր միակ յենակէտը մեռցած էր 1889ի աշնան խորհրդարանական ընդհանուր ընտրութիւններէն ետքը։

Գուլանժէական պարագլուխներն իրենք եւս, Գ· Նաքէ, Գ· Լակէռ, Գ· Ռոշֆոռ, իրենց թերթերով առաջին անգամ կը խոստովանին իրենց պարտութիւնը, բայց կը մխիթարուին խորհելով թէ Փարիզի սովորութիւնն է վհատութեան վայրկենի մը մէջ անձնատուր լինել օրուան կառավարութեան, թէպէտ ասկէ չի հետեւիր թէ օրուան կառավարութիւնն ինք երկար տեւէ։

Զօր· Գուլանժէի Ֆրանսա վերադառնալու և վերստին դատուելու խորհուրդը բոլորովին բարի թողի կը մնայ, և գուլանժէական պարագլուխք կը ծանուցանեն թէ ժամանակ մը հանդարտ պիտի թողուն երկիրն, որպէս զի իւր վաղանցիկ համակրութիւնը վայելող կառավարութեան արարքն և ընթացքը դիտէ և դատէ։

Արդէն ծայրայեղ Արմատականք կը ծանուցանեն թէ հիմա որ Գուլանժէական վտանգն անհետացաւ, տեղի չկայ քաղաքական ներքին խնդրոյ մէջ դիմադրել ընելու պատեհական չափաւոր մեծամասնութեան, և հետեւապէս Գ· Քլէմանսօ և Գ· Կոպէ, որք ի սեր Հանրապետութեան պահ մը զգուշացած էին իրենց մասնաւոր վարդապետութիւններէն, կը պատրաստուին ապարէզ մտնել վերստին, ընդդէմ հանրապետական մեծամասնութեան։

* * *

Փարիզի Քաղաքային Նոր Խորհուրդը բաղկացեալ է 19 չափաւոր Հանրապետականներէ, 36 Արմատականներէ, 8 չափաւոր է 2 ծայրայեղ Ընկերվարականներէ, 13 Միապետականներէ և երկու Գուլան-

---

—Ի 142 (—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻԼ ՄԱՌԻ

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԴՐԱԽՏ

ՄԱՍՆ ՋՈՒՐՈՒՐԴ

ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ճշմարիտը, Ժիլէթ կը պաշտէր միշտ Անարէն, բայց ա՛յլ ևս ամենեւին վրայ չէր մնացեր։ Զէր կարծեր թէ իրեն համար երջանկութիւն մնացած էր։ Անարէ իր ամուսինը չպիտի ըլլար բնաւ։

—Մնաս բարով, աղջիկս, ըսաւ ինքնին, խայթուածքն ի՞նչ վիճակի մէջ է։

Թեգանիքը վեր դարձուց ու թեւը զընդեց։

Խայթուածքն ի վեր, սաստիկ մարմաջում մը ու կծու տաքութիւն մը կ'ընդդարձ պտնեց։

Թունաւոր ճանճին խայթուածը շրջապատող գիծը տարածուած էր, և վարդագոյնի տեղ՝ մութ գոյն մը առած էր։ ուռեցքն զգալապէս կ'աւելնար։ այրու

անտանելի կը դառնար և թեւին մկունքը կը ծանրանային, իրր թէ անդամալուծութեան մատնուած ըլլար։ Խայթուածին մէջտեղը սև ու շարաւղիղ բիծ մը կար։ Փոքրիկ էր։ Թոյնն անկից ներս մտած էր։

—Վա՜ղն, ըսաւ։

Ինք գիտէր թէ քանի մը ժամուան սպասում կը բաւէր, սոսկալի ախտն ընդհանրացնելու և անոր շանթահար ընթացքը փութացնելու համար։

Երեկոյին, սաստիկ սարսուռներ պատեցին զինքը։

Միևնոյն ժամանակ, անյաղթելի ծարաւ մը ունեցաւ։ Լեցուն գաւաթներով ջուր կը խմէր, առանց պապակն անցունել կարենալու։

Անկողին մտաւ, յետոյ զանգակը զարկաւ Գակաթէլը կոչելու համար։

—Ինչ մը անհանգիստ եմ, ըսաւ սպասաւորին, այս գիշեր դուրս չպիտի ելլեմ եթէ զիս ուզելու գան։ Վաղը··· վաղն ալ նոյնպէս։

—Գարոնը ինձ պէտք չունի՞։

—Ո՛չ։

—Կրնամ պարոնին անկողնոյն քով անկողին մը պատրաստել։ Օգտակար կ'ըլլայ, եթէ պարոնը բանի մը պէտք ունենայ։

—Ո՛չ, պիտի քնանամ։

—Օրիորդին խմաց տա՞մ։

—Այդպիսի բան չընես։ Եւ եթէ ժիլէթ կասկածի թէ անհանգիստ եմ, ըսէ թէ տեղեկութիւն չունիս, թէ ես իմ խուցիս մէջ կ'աշխատիմ եւ թէ չեմ ուզեր որ խանգարեն զիս։

—Շա՛տ լաւ, պարոն։

Գակաթէլ ո՛չ մէկ կասկած ունեցաւ։ Ռընոտիէռ հանգարտ էր։ Ո՛չ ոք կրնար գուշակել իր դերագոյն որոշումը։

Սոսկալի գիշեր մը անցուց։ Արիւն փրփրեց։ Նուազագոյն նուազի կը յանձրդէր։ կը տառապէր առանց ազաղակելու, չուզելով ո՛չ մէկուն յայտնել իր վիճակը։ Սակայն միտքը կսկսէր արդէն մթագնիլ։ Տեսակ մը տխրութիւն կը տիրէր վրան։ Անչարժ մնաց։ Հիւանդութեան գրեթէ այն վիճակին մէջէր յոր գտած էր Մաթիլդէի սպասաւորը։

Առաւօտուն, այդ վիճակին մէջ գտաւ զինքը Գակաթէլ։ Դէմքը կծկուած էր, գրեթէ սեւցած։ Խուցը դարչահոտութեամբ լցուած էր։ Փութաց պատուհանները բանալ և անկողնոյն մօտեցաւ։

Ահեղի գիշերուան մը երեւոյթը կ'ընծայէր այդ անկողին։

Ռընոտիէռ կը խորթար։ Վերջին շունչը տալու մօտ էր։

—Բայց այս մարդը կը մեռնի, մրմնջեց լրտեսը։

Եւ վազեց խմաց տալ ժիլէթին որ նոր ազէտ մը կանխատեսելով, պարտիզին մէջ կը շրջագայէր, սոսկումէն գունատ, առանց հօրը դուռը զարնելէ համարձակելու։

—Օրիորդ, ո՜հ, օրիորդ։

—Հայրս ի՞նչ եղաւ։

—Կը մեռնի, օրիորդ, կը մեռնի։

Ժիլէթ կը դեղեւի, Գակաթէլ կը բռնէ զայն, ու կը տանի մինչեւ սրճասենեակին խուցը։

Աղջիկը հօրը անկողնոյն մօտ կ'իյնայ ծնրադիր, ազօթելով։

—Ի՞նչ ընելու է, օրիորդ։ Չի նստիր և բժիշկ մը բերելու երթա՞ս։

—Ո՛չ։ Քահանային գնա՛։

—Նոէլ երեցի՞ն։

—Այո՛, թող շուտ գայ։ Գուցէ ուշ մնայ։

Գակաթէլ կը մեկնի։ Ժիլէթ կ'ազօթէ։ Ռընոտիէռ անշարժ կը մնայ միշտ անկողնոյն մէջ, այնքա՛ն անշարժ որ մեռած կը կարծէ զայն։

Աղջիկը ոտքի կ'ելլէ, հօրը վրայ կը ծռի։ Բայց ոչ, դեռ շունչ կայ վրան։ Դառն ցաւերու մատնուած ըլլալու է, վասն զի դիմագծերը սոսկալի կերպով պրկուած են։ Շատ անգամ տրտունջ մը կ'ելլէ շրթներէն։

—Շա՛տ է այս, խի՛ստ շատ։

Եւ Ժիլէթ, արտասուալից։

—Աստուա՛ծ իմ, ներէ՛ ինձ, շատ մի՛ տառապեցուներ զինքը։

Ցանկարծ մօրը խուցին զանգակին ձայնը կը լսէ։ Աչքերը կը սրբէ եւ գէպի հիւանդը կը վազէ։ Հիւանդ կինը տակնուվրայ եղած կ'երեւի։

—Ի՞նչ կայ։

—Ոչինչ, մայր իմ։

—Հէնց կատարեալ մը։

—Ի՞նչ, մայր իմ, կը մտայիս։ Գակաթէլն էր որ հետս կը խօսէր։

—Զիս չի խարեա։

—Ո՛չ։

Ժիլէթ ոգեւարին քով կը դառնայ։

Գարտիզին խորը, վանդակաղուռը կը բացուի եւ նօէլ կ'երեւի, եկեղեցական շապիկն հագած, և գլուխ մը՝ խաչ ի ձեռին՝ անոր առջեւէն կ'ընթանայ։

Ինչպէ՞ս նկարագրել յուզմունքն այդ քահանային՝ մահամերձին հանդէպ, որ Ֆէրնանտի վրիժառու ձեռքով գտած է իր պատուհասն, այդ մահամերձին առջեւ որ զղջացած է, որուն սիրտը շարժած է իր սիրէն ծնած զաւակին ցաւագին յանդիմանութեանցն առջեւ։ Նօէլ ինքն իսկ, եթէ պարտաւորուէր այդ վայրկենին բացատրել իր սրտին մէջ կուտակեալ բազմազիմի յուզումները, պիտի վարանէր։ Երէկցը անկողնոյն մօտեցաւ։ Ռընոտիէռ տեղէն չշարժեցաւ։ Զէր լսած, չպիտի լսեր։ Քահանան անկողնոյն քով մեռելական ազօթքները կ'արտասանէր, մինչ Ժիլէթ կ'ազօթէր արտասուալից։

Դուրսը, կիզիչ արեգակը կ'այրէր ծառերն ու ծաղիկները։ երկինք անարատ կապոյտ մը ունէին, սակայն տաքն այն աստիճան սաստիկ էր որ թռչունք կը լռէին, ատերուն տակ պահուըտած, երկիւղական զգուշութեան սպասելով։ Ներին լռութիւն կը տիրէր։ կարծես բնութիւնն ինքն իր մէջ կ'ամփոփուէր այն վայրկենին երբ իր ծոցէն պիտի վանէր, ոչնչութեան, յաւիտենականութեան յանձնելու համար այն մարդն որ այնքան մեծ յանցաւոր մը եղած էր։

Մէջտեղին մօտ Ռընոտիէռ քիչ մը սթափեցաւ։ Շրթունքը շարժեց։ Ժիլէթ հօրը վրայ ծռեցաւ։

—Ջա՜ւր, ըսաւ բժիշկը տկար ձայնով մը։

Աղջիկը փութաց քիչ մը ջուր մատուցանել անոր շրթանց։

Ռընոտիէռ երախտագիտական ակնարկ մը ուղղեց զաւկին վրայ։ Եւ ըսաւ.

—Ինչո՞ աղջիկս··· շատ կը շարչարուիմ··· ուելի՛ աղէկ, ուելի՛ աղէկ։

Ճիգ մը ըրաւ ոտքի ելլելու համար։ Ժիլէթ թեւն անոր վրան շուրջը անցուց։ Ռընոտիէռ սենեկին վրայ ազատ, խուժադոյն նայուածք մը ուղղեց ուր մահուան ստուերները կ'երեւէին արդէն։ Նայուածքը կանգ կ'առնու նախ գպիրին վրայ, ազատատ մազերով փոքրիկ տղայ մը, արեւէն այրած դէմքով, և որ երկիւղի մատ զարմացումով մը կը դիտէ այս սենեակը։ Աչրտօնցի պանդոկապետի մը տղան էր։

Յետոյ Նօէլը նշմարեց։ Գենոց մեծցորդ մը քիչ մը լոյս կը պարդեւէ իր աչքերուն։

—Նոէ՛լ···

Եւ Ժիլէթի խոնջած բազուկն ազատելով ինքզինքը, անկողնոյն վրայ կ'իյնայ մրմնջելով։

—Ներէ՛···

Ո՛չ մէկ շարժում։

Մեռած էր։

(Շարունակի)

ժէկականներէ, որոց հաւանօրէն միայն ընտրութիւնն անվաւեր պիտի հռչակուի։

Նոր Քաղաքային Խորհրդոյն անդամք՝ վիճակի կողմէ՝ սակէս կը բաժնուին։ 13 փաստաբանք, 10 հրապարակագիրք, 7 բժիշկք, 3 ձեռնարկուք հանրային շինութեանց, 3 հաշուակալք, 3 վարժապետք, 7 կալուածատէրք և հասարակ, 2 գրագէտք, 1 ուսանող, 1 տպագրական փորձեր կարդացող, 3 ճարտարագէտք, 1 նոտար, և 26 վաճառականք և գործարանատէրք։ Նախորդ Խորհրդոյ 80 անդամոց 51ը վերընտրեցան։

ԳԵՐԵԼԱՌԱՌՈՒԹԻՒՆ

Անգլ. Ֆէրֆ մարտանաւն արարական նաւ մը բռնեց, որ կը պարունակէր 131 գերիներ, (մանչեր և կանայք) ի հարաւակողմ Ակիկի։ Նաւը դատապարտեցաւ այն Առենէն որ ի Զանզիպար կը քննէ այս տեսակ գործեր, և գերիներն ազատ թողուեցան։

ԳՈՐԾԱՒՈՐԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

Հիւսն բանուորք որք Ամերիկայի շատ մը քաղաքաց մէջ օրական 8 կամ 9 ժամէն աւելի բանիլ չէին ուզեր, և գործատուէրքն կը գտնուէին Մայիս 1ի տունին առթիւ, յաջողցուցին իրենց խնդիրքն և իրենց պայմանաց համեմատ վերսկսան աշխատիլ մայիս 5ին։

—Զիքագոյի մէջ մարմարիոնի վրայ աշխատող բանուորք ևս յաջողցուցին իրենց խնդիրքն, այսինքն ութ ժամ աշխատելով ինն ժամու վարձք պիտի ընդունին։

—Ամերիկայի մէջ շատ գործ կայ, ուստի գործատէրք չեն հակառակիր, և ուրիշ շատ մը արհեստաւորք գիշուններ ձեռք կը բերեն։ Այսպէս կ'ինամանք Թ-ոյդի հեռագրերէն։

Գ. ՍՊԷՆԼԻ

Ոչ նուազ եռանդոյից ընդունելութիւն մը գտաւ Գ. Սպէնլի Լենտոնի Աշխարհագրական Ընկերութեան կողմէ, որ արտասովոր նիստ մ'ըրաւ ի պատիւ աշխարհաւոյժ երկրախոյզին։ Այս նիստին ներկայ էին արքայական գերդաստանի, նախարարութեան և դեսպանական մարմնոյն անդամք, և շատ մը նշանաւոր մարդիկ։ Այս անգամ Գ. Սպէնլի իւր վերջին ուղեւորութեան աշխարհագրական երևոյթները բացատրեց։ Նիլի գարմանալի առատութիւն ունի Գ. Ս. Էնլի։ Այս երկար բանախօսութիւնն արտասանելով հանգերձ, իւր երկհատոր գրքին ալ մեծաքանակ նիլի կը պահէ դեռ։

Կայսէրի իշխանն հրապարակու Գ. Սպէնլիի խոստացաւ յատկապէս իրեն համար պատրաստուած ոսկեայ շքագրամ մը և իւր ուղեկցաց՝ մէկ մէկ արոյրէ շքագրամ։

ԱԶԳԱՑԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն անձնական տկարութեան պատճառաւ չաբաթ օրը Պատրիարքարան չգնաց։ Ն. Ամենապատուութիւն այս պատճառաւ երէկ չկրցաւ պատարագել Գուբուչէյմի եկեղեցւոյն մէջ, որպէս մտադրեալ էր։ Ամենապատուութեան հրամանաւ՝ Եղջերի առաջնորդական նախորդ տեղապահ Գեր. Աբրահամ ե. պիսկոպոս երէկ առաւօտ պատարագեց նոյն եկեղեցւոյն մէջ։

Քաղաքական ժողովն իւր նախընթաց աւուր նստին մէջ նկատողութեան առաւ Կրէտէի ազգային կալուածոց խնդիրն և յանձնարարեց Պատրիարքարանի դիւանատան՝ որ այդ խնդրոյ նկատմամբ նախապէս կատարուած գործողութիւնները պարունակող տեղեկագիր մը պատրաստէ, որպէսզի պէտք եղած անօրինութիւնն ըլլայ այդ կալուածներն ապահով վիճակի մէջ դնելու համար։

Գարթալի ազգայինք նկատելով որ տեղւոյն եկեղեցւոյ նորոգութեան և վարժարանին վերաշինութեան համար Վարչութեան կողմէ կարգեալ յանձնաժողովը հրաժարած է, խնդրած են Պատրիարքարանէն որ իրենց յանձնուի՝ յանձնաժողով մը կազմելով շինութեանց ձեռնարկելու հոգը։

Մայր եկեղեցւոյ Պէշեան և Լուսաւորչեան երկոտա վարժարանի Տեսչութիւնը կը հաղորդէ մեզ թէ մանչերու և աղջկանց տարեկան հարցաքննութիւնք պիտի սկսին յաջորդիկ շաբաթէ. 2 մայիս, և պիտի շարունակուին մայիս 3, 4, 5, 7, 8 և 9ի օրերը։

Առաւօտուն քննութիւնք կ'սկսին ժամ 1½ին և կը վերջանան ժամ 3ին։ իսկ կէս օրէն յետոյ կը սկսին ժամ 6ին ու կը վերջանան ժամ 10ին։

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Երէկ վայելուչ շքով կատարուեցաւ ի Բերա, Աղնուագոյն Տիրան էֆէնտի Զիլճեանի նշանախօսութիւնն ընդ Օրիորդ Հռիփսիմէ Թագուորեանի, գուսան հանդուցեալ Վասիֆայլ աղքէր Գրիգոր պէյի, ի ներկայութեան երկու կողմանց ազգականաց եւ բարեկամաց։

ԵՐԵԿԻ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Երէկ Բերա, Թէօթոնիսի սրահին մէջ տեղի ունեցաւ ձայնական և գործնական նուագահանդէսն ի նպաստ Սիրուարդ Պարոյ վարժարանաց։ Այս նուագահանդէսին մասնակցեցան երեսուն արուեստագէտներէ բաղկացեալ նուագախումբ մը, որուն անձնուիրաբար կ'աջակցէին Բերայի գերման-զուիցերական վարժարանի աշակերտք և աշակերտուհիք, Գեր-Ն Էֆէնտի ընկեր-կոր-Ֆեան անդամք, և պարոնայք Քոֆման, Լանկ, Սիլվերդ, Հէլվէկ, ընդ տնօրինութեամբ ծանօթ երաժշտապետ Բոյ Լանկէի։ Շնորհիս վարժարանաց գործոն, հոգաբարձութեան և Կարգադիր Մասնախմբի աշխատութեանց, Պոլսոյ ազնիւ կողմերէ, մանաւանդ Սիրուարդ, բազմաթիւ հայ ընտանիքներ փութացած էին ներկայ գտնուիլ նուագահանդէսին։

Նուագախումբը լաւ ընդունելութիւն գտաւ երբ ներգաշնակ համախմբութեամբ հնչեցուց Գարմէնի նախերգն, երեւելի առաւ երաժիշտ կլինքաի ինքնատիպ ու սիրուն մէկ կտորն, քսերգ մը Վէպէռի գասական Ֆրէյշ-ցէն և երկու պարերգներ Ռիպինշթայնի Ֆրէ-Հրը դաշներգէն։ Գ. Բոյ Լանկէ, որոյ արուեստագէտի հեռագրած գլուխն ու կերպովի ձեւերը կ'իլխէին այդ բոլոր երաժշտական գործեաց շարժուումներուն վրայ, ոգեւորութիւն կուտար այդ նուագածուաց, որոց կը ներշնչէր փոխն ի փոխ աշխոյժ, փափկութիւն, ի վեր հանելով երաժշտական հատուածոց երանգներն ու նրբութիւններն։ Գ. Սիլվերդ ջութակի վրայ և Գ. Հէլվէկի դաշնակի վրայ գասական կտորներ նուագեցին։ Առաջինը մանաւանդ հանդիսականներէն ջերմագոյն ծափահարուեցաւ, խորին զգայնութեամբ հնչեցուցելով Պախի մէկ տխրանոյշ եղանակն և ապ Գէռիսի վրդովիչ մէկ քսերգն, լի դժուարութեամբք, ճարտար մատանց արագ շարժուումներովք կենդանացած։

Նուագահանդէսի ձայնական մասն ալ ոչ նուազ յաջող էր եւ մեծապէս գնահատեցաւ ունկնդիրներէն։ Գեր-Ն Էֆէնտի ընկեր-կոր-Ֆեան անդամք, միշտ առաջնորդութեամբ Գ. Բոյ Լանկէի, մերթ ընկերակցութեամբ դաշնակի եւ մերթ նուագախմբի, երգեցին զանազան կտորներ, որք սիրուեցան։ Ունկնդրելով Գերմաններէ կազմակերպեալ այդ երգեցիկ խմբին, մտածեցինք թէ հայ երգիչներ ալ չե՞ն կրնար արդեօք միանալ այդպէս և կազմել ազգային երգեցիկ խումբ մը, որ եւրոպական երաժշտութեամբ վայելել տայ մեզ հայ երգեր։ Գեղն հրաւէր կարդաց ամեն անոնց որք ձայն ունին և կ'ուզեն երգել սովրիլ։ Թող քիչ չատ ձայն ունեցող երիտասարդք օգուտ քաղեն այդ հրաւէրէն,—հարկ չը կայ այս բանին համար միլիոններ ունենալ ի պահ կոկորդին ձայնական լարերուն մէջ,—թող համախմբուին այդ երաժշտական համակրելի ակումբին մէջ և երկու տարիէն, թերեւս աւելի քիչ ժամանակէն, երգիչներու հայկական խումբ մը կ'ունենանք նուագահանդէսներ տալու կարող։ Գ. Քոֆման և Գ. Լանկէ միաձայն կամ երկձայն նուագներով մասնակցեցան խմբերդին։ Գ. Քոֆման ապա առանձին երգեց աշխոյժ հատուած մը ընկերակցութեամբ դաշնակի։ քիչ անդամ լսած ենք ի Պոլիս դասի այդքան հզօր և միանգամայն քաղցր ձայն մը, որ հաւատարակէս յատակ մնայ բարձր որպէս ստորին խաղերու մէջ։ Գ. Քոֆման եռանդեամբ ծափահարեցաւ։

Վերջի պահեցնիք խօսիլ նուագահանդիսի այն մասին վրայ, որ թերեւս ժողովրդեան ամենն աւելի հաճոյք պատճառեց։ Գերման զուիցերական վարժարանի աշակերտք և աշակերտուհիք իրենց զուարթ խմբերգներով հրապուրիչ զանազանութիւն մը դրեր էին նուագահանդիսի ծրագրին մէջ։ Այդ ծաղկափթիթ զբաղմունքներու տեսարան, և այդ նուրբ չքնաղութիւններէն ելնող դեռ ոտար այլ արդէն իսկ կրթուած ձայներն հմայեցին ունկնդիրները։ Նախ երգեցին Թուրքերէն հակիրճ եղանակ մը, և Փ-ֆէշնէր չ'ֆուրբաւերը բուռն ծափերով ողջունուեցան ունկնդիրներէն։ Ապա գերմաներէն երգուեցան Լանկէի Ոգէյն, ձօնեալ առ Գերմանիոյ Կայսրուհին և Ապթի Սոնդէյնէ բազմաթիւ եղանակներ մեծաձայն, երկձայն, եռաձայն, խմբերգին ընկերակցութեամբ։ Այդ մանկունք իրենց առաջնորդին Գ. Բոյ Լանկէի նշաններու կը հնազանդէին կատարեալ ճշդութեամբ, և ժողովրդեան համակրանաց ցոյցերուն առիթ անխոսով կը շարունակէին իրենց երգերն՝ անուշ ժպիտներով։ Կարգադիր Մասնախումբը սիրուն պսակ մը նուիրեց գերման-զուիցերական վարժարանի այդ աշակերտուհեաց և աշակերտաց, որոց համախմբումը գոգարիկ երգերն արժանացան ունկնդրաց ամենէն արտասաւոր ծափերուն։

Գերման արուեստասիրաց անձնուէր մասնակցութիւնն այսպիսի նուագահանդիսի մը, որոյ արդիւնքն յատկացած է հայ վարժարանաց, ուշագրաւ իրողութիւն մ'է և արժան ամեն կրթասէր հայու շնորհակալութեանց։ . . .

Ա. Զ. Դ.

Պատուոյ Ս. Հրեշտակապետ Եկեղեցւոյ վաղիէն նոյն Թագի Քիլիսէ փողոցի մէջ 400 կանդուն գետնի վրայ շինուած մէկ փայտաշէն տուն, որ ունի 3 սենեակ 2 խանութ, 1 ջրհոր և մէկ մահճէն, մահճիւլ մնացած ըլլալով, Խորհուրդս ի վաճառ հանած և ամուրդի դրած է։

Դնել փափաքողները կը հրաւիրուին ի Թաղ. Խորհրդարան Պատուոյ իրանակցութիւն։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ

Ատենադպիր	Ատենապետ
Ե. ԱՐԻՒԵԱՆ	ՆԵՐՍԷՍ ԵՐԷՑԵԱՆ
21 ապրիլ 1890	1—4
Պատ	471

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Նախարարաց Խորհրդոյ անդամ (Մէնէլէ Խ--Ը Վէ-ռէլ- Մէհ-ռէլէթ) անուանեցաւ Դատական Նախորդ Նախարար Ճէվտէդ փաշա։

Դատական գործոց Նախարար անուանեցաւ Բիգա փաշա, Նախորդ Նախարար Էվգաֆի։

Էվգաֆի Նախարար անուանեցաւ Զիհնի փաշա, Նախորդ Նախարար Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց։

Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց Նախարար անուանեցաւ Բաֆի փաշա, Նախորդ վերատեսուչ մաքսատանց։

Մաքսատանց վերատեսուչ անուանեցաւ Հասան Ֆէհմի փաշա, Նախորդ Նախագահ եւմնական յանձնաժողովոյ։

Թագաւորական Զ. շրջանակին (Բերա) տնօրէն անուանեցաւ (Պլաք պէյի տեղ) Հիւսէյին պէյ, երկրորդ քարտուղար ստոր թղթակցութեանց կայս. պալատան։

Հիւսէյին պէյ պիտի պահէ միանգամայն կայս. պալատան օտար թղթակցութեանց երկրորդ քարտուղարի պաշտօնը։

Բերայի կառավարիչ անուանուեցաւ Նաղըմ պէյ, Նախորդ մէջթիւղճի Քաղաքապետութեան։

Քաղաքապետութեան մէջթիւղճի անուանեցաւ Էմրուլլահ էֆէնտի, Նախորդ կառավարիչ Բերայի։

* *

Վասմ. Ճէվտէդ փաշա և Դատական Նախարար Վասմ. Բիգա փաշա, Էվգաֆի Նախարար Վասմ. Զիհնի փաշա, Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց Նախարար Վասմ. Բաֆի փաշա և Մաքսային վերատեսուչ Վասմ. Հասան Ֆէհմի փաշա չարաթ օրը կայս. պալատ գնացին և իրենց յանձնուած նոր պաշտօններուն համար շնորհակալութիւն յայտնեցին։

—Դատական Նոր Նախարար Վասմ. Բիգա փաշա չարաթ օրը Բ. Դուռը գնաց և իրրեւ Դատական Նախարար առաջին անգամ ըլլալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

—Էվգաֆի Նոր Նախարար Զիհնի փաշա չարաթ օրն առաջին անգամ ըլլալով իւր նոր պաշտօնատեղին գնաց և ընդունեց պաշտօնէից շնորհաւորութիւնները։

—Բերայի Նոր կառավարիչ Նաղըմ պէյ չարաթ օրը կայս. պալատ գնաց և իւր նոր պաշտօնին առթիւ շնորհակալութիւն յայտնեց։

—Մաքսային Նոր վերատեսուչ Վասմ. Հասան Ֆէհմի փաշա և Թագաւորական Զ. շրջանակի Նոր տնօրէն Հիւսէյին պէյ չարաթ օրը Բ. Դուռը գնացին և յաջորդաբար տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆԵՐ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՆԵՐ

Էյրիպօղի օսմանեան հիւպատոս անուանեցաւ Զարեհ էֆէնտի, որ իրրեւ փոխ-հիւպատոս կը պաշտօնավարէր անդ։

Եէմէնի Միխայիլ դաւառակին գարմագամ անուանեցաւ Ապտիւլկանի էֆէնտի, Նախորդ գարմագամ Նասիպլիի։

— —

Առաջին կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Բարձր. Ֆրէտերիք Օկիւսթ ազ Սաքս իշխանին։

Երկրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Ն. Բարձրութեան պալատան անօրէն Պառն Տ'Ակղէի, չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ թիկնապահ Տը Բէքէ կոմսին և երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ իշխանին երեց Գ. Ֆերթիլիի։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՆԵՐ

Պարսից Շահը ականակուռ Ա-Է-Ա-Ե- Ա-Ի-Ի-Ն պատուանշանը նուիրած է Թէհրանի օսմանեան դեսպան Խալիլ Խալիսա պէյի։

Նոյն պատուանշանի երկրորդ աստիճանը՝ դեսպանատան խորհրդական Իրֆան պէյի և երրորդ աստիճանը՝ Ֆիրմանլանցի օսմանեան հիւպատոս Բէաուլ պէյի։

Կայս. Իրատէ մը արտօնած է այդ պատուանշանաց գործածութիւնը։

* *

Իտալական կառավարութիւնը Ս. Մ-Ի-Ա Լ-Ա-Ի պատուանշանի երկրորդ աստիճանը նուիրած է արտաքին թղթակցութեանց քարտուղար Նաում էֆէնտիի։

Իտալական Թ-ի պատուանշանի երկրորդ աստիճանը՝ Արտաքին գործոց Նախարարութեան թղթակցութեանց պաշտօնեաներէն Մուսթաֆա Միւնիր պէյի և Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդական Նորատունկեան Վասմ. Գաբրիել էֆէնտիի։

Նոյն պատուանշանի երրորդ աստիճանը Արտաքին գործոց Նախարարութեան դիւանապետ Թահսին էֆէնտիի։

Կայս. Իրատէ մը արտօնած է այդ պատուանշանաց գործածութիւնը։

— —

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Նախարարաց Խորհրդոյ երեկի սովորական նստին ներկայ գտնուեցան Վասմ. Ճէվտէդ փաշա և Դատական, Էվգաֆի և Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց Նոր Նախարարք՝ Վասմ. Բիգա, Զիհնի և Բաֆի փաշաները։

Նախարարաց Խորհրդոյ Նիստէն յետոյ Արտաքին ու Ներքին գործոց Վասմ. Նախարարք Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին մօտ երթալով խորհրդակցեցան Ն. Բարձրութեան հետ։

Եւմնական Նախարար Վասմ. Ցաֆէր փաշա, որ մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ էր, բոլորովին ապաքինած ըլլալով, երէկ Բ. Դուռը գնաց եւ Ներկայ գտնուեցաւ Նախարարաց Խորհրդոյ նստին։

— —

ՀԵԼԼԷՆ ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Եօրկիոս թագաւորն հեռագիր մը ուղղելով մայրաքաղաքիս հելլենական դեսպանատան, շնորհակալութիւն յայտնած է այն բարեմաղթութեանց համար որք յոյն հասարակութեան կողմէ եղած էին իւր ծննդեան առթիւ։

— —

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱՁՈՂՈՎ

Մայիս 3/15ին ի Բարիզ գումարելի հեռագրական համաժողովին մէջ, որուն օսմ. պատուիրակ կարգուած է Մեկքոն էֆէնտի Իւզպաշեան, այլ և այլ ազգաց հեռագրական վարչութեանց կողմէ առաջարկութիւնք պիտի ըլլան հեռագրական միջազգային սակագնոյն զեղչման համար։ Այս առթիւ Մէնէքէոյոս կը յայտնէ թէ կայս. կառավարութիւնն անտարակոյս պէտք եղած հրահանգը պիտի տայ օսմ. պատուիրակին՝ կարելի եղած սահմանին մէջ համակերպելու վճռառական դասուն ըղձից, որ հեռագրական սակագնոց զեղչումը կը խնդրէ։

— —

ԱՄԲԱՍՏԱՆԻՉ ԱՏԵԱՆԷ

Կայսերական հրամանաւ Դատական նախարարութիւնը ծանոյց ամեն կողմ թէ գաւառաց նախնական դատարանաց մէջ Ամբաստանեալ ատեաններու պաշտօնը բարձրի և ոճրագործք, հարցաքննիչ դատաւորաց կողմէ որոշուած որոշմանագրոյն համաձայն, յանձնուին այն դատարանին որոյ իրաւասութեան շրջանակին մէջ կը գտնուի այդ տեսակ խնդրոց դատավարութիւնը։

ՏՐՈՅ ԳԱՆՁՈՒՄ

Եպարքոսական հրամանաւ ծանուցուած էր ամեն կողմ որ յետնեալ տրոյ գանձման խնդրոյն շմիջամտեն դատական պաշտօնեայք, զի այդ կերպիւ գանձումը կը յետաձգուէր ի վնաս տէրութեան գանձուն։

Եւմնական Նախարարութիւնը, ներկայացուցով որ երբ տուրքի հաշուէ պարտք ունեցող անձի մը անգործ անասունն և կամ կալուածն ու այլ գոյքը վաճառուի ի հաշիւ տրոյ, դատարանք, հակառակ օրինաց, հակառակ որոշումի կուտան և այսպէս տրոյ գանձման գործը կը կասի ի վնաս տէրութեան գանձուն, դրած է Դատական Նախարարութեան և որոց որ անկ է՝ յարգել տրոյ գանձման յատուկ օրինաց տրամադրութիւնները և ոչ է դանդատանաց առիթ չտալ։

— —

ԽՃՈՒՂԵԱՑ ՇԻՆՈՒԹԻՒՆԵՐ

Նախապէս ծանուցուած էր թէ կայս. Իրատէի մը համաձայն՝ գաւառաց խճուղիներու շինութեան համար անցեալ մարտ ամսէն սկսեալ, քսանէն մինչեւ վաթսուն տարեկան ամեն արու շորս աւուր աշխատութեան փոխարէն վաթսուն և չորս զուրուշ վճարէ։

Արդ. Պատուոյի գաւառական լրագրոյն մէջ հրատարակեալ յայտարարութեան մը նայելով՝ Վէհ. Սուլթանն հրամայած է որ ոչ է դրամ կամ փոխարէն աշխատութիւն չպահանջուի խճուղեաց շինութեան հաշուէն նախորդ տարիներէ պարտք ունեցողներէն։

— —

ԿՐԷՏԷ

Զ-ա-ռ կ'իմանայ թէ կայս. Իրատէ մը հրամայած է իրենց հայրենիքները վերադարձնել այն պահեստի վաշտերն որք ի դէն կոչուած և կրէտէ դրկուած էին, որովհետեւ խաղաղութիւնը բոլորովին վերահաստատուած է ի Կրէտէ և այլ ևս հարկ չէ մնացած այդ վաշտերուն։

Սապարապետի Դուռն կայս. այն Իրատէն հազորդած է Շաքիր փաշայի։

— —

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Ազնուագոյն Վահրամ պէյ Տատեան որ իւր տիկնոջ հետ Վիեննա ուղեւորած էր, շաբաթ իրիկուն մայրաքաղաքս հասաւ Արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով։

— —

ՇՈՒԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆԸ

Ս-ա-ֆէ կ'իմանայ թէ ծրագիր մը մատուցուելով կայս. կառավարութեան, մենաշնորհ պիտի խնդրուի, Լ-ա-ռէ կոչուած փոքր շոգենաւերու երթեւեկութիւն մը կատարելու համար Սիրքէճիի, Զարմիթոյ, Սալ-բազարի և Եէմիշ Իսկէլէսիի միջեւ։

— —

ՄԵՆԱՇՆՈՐՀԻ ԴԱՏՄԸ

Եւրոպական եւ ասիական երկաթուղիները յոգեւնաւային փոխադրութեանց միջոցաւ միացնելու նպատակաւ ֆրանսացի Գ. Վիժիէի խնդրած մենաշնորհին առթիւ դատ բացուած էր Իզէլլա անուն խառնացեալ մը կողմէ որ կ'առարկէր թէ այդ մենաշնորհը նախ և առաջ ինք խնդրած է։

Ֆրանսական հիւպատոսարանի դատարանին մէջ կատարուած վիճաբանութիւններէն կ'երևի թէ տարի առաջ Գ. Իզէլլա՝ Գ. Վիժիէի այժմ ներկայացուցած ծրագրին կէտ առ կէտ համապատասխանող ծրագիր մը ներկայացուցած էր։ Վերջերս ֆրանսացի և իտալացի ձեռնարկուք իրարու հանդիպելով, համաձայներ են. զոր որ Գ. Իզէլլա իւր ծրագիրն, յատակաձեւերն ու իրաւունքները Գ. Վիժիէի թողու 600,000 ֆրանքի փոխարէն և թէ յետ այնորիկ երկուքը միահազոյն գործեն մենաշնորհն ստանալու համար։ Գ. Վիժիէ կարեւորութիւն չընծայելով իրենց մէջ գոյացեալ համաձայնութեան, մի միայն իւրանուամբ խնդրած է երկաթուղւոյ մենաշնորհն Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութենէն։ Ասոնցմէ զատ, Գ. Իզէլլա կ'առարկէ թէ ինք գործադրած էր գոյացեալ համաձայնութեան մէջ իրեն ինկած բաժինը, թէ Գ. Վիժիէին հաղորդած էր իւր ծրագրին վերաբերեալ բոլոր մանրամասնութիւնները և իւր բոլոր յատակաձեւեր, առանց փոխարինութիւն մը ստանալու։ Ասոր վրայ, Գ. Իզէլլա Գ. Վիժիէի դէմ դատ բացած էր ֆրանսական հիւպատոսարանի դատարանին առջեւ որ հրամայեց երկու կողմանց՝ իրենց յատակաձեւերը ներկայել եւ պաշտօն յանձնեց Լիոն փաշային, իրր փորձագէտ երկրորդի, քննել զանոնք ու բաղդատել։ Գ. Իզէլլա ներկայացուց իւր յատակաձեւերն, իսկ Գ. Վիժիէ՝ ոչ. այն տաեն դատարանն հրամայեց երկուց կողմանց՝ իրենց յատակաձեւերը յանձնել 30 օրուան պայմանաժամի մէջ, ապա թէ ոչ այդ պայմանաժամն անցնելէ յետոյ չի յանձնողը ամեն մէկ օրուան համար 200 ֆրանք տուգանք պիտի վճարէր։ Գ. Վիժիէ յանձնեց իւր յատակաձեւն և փորձագէտ քննիչն յայտարարեց թէ երկուքն ալ համանման էին։ Ասոր վրայ, հիւպատոսական դատարանն, իւր ուրբաթ աւուր նստին մէջ դատապարտեց Գ. Վիժիէն՝ իտալացի Գ. Իզէլլային վճարել 600,000 ֆրանքի դումարն որ իրենց մէջ որոշուած էր ի փոխարինութիւն, ինչպէս նաև 60,000 ֆրանք իրր վնասուց հատուցում։ Գ. Վիժիէ որուն փաստաբաններն էին Գ. Գ. Պառաս և Տրչան, վերաքննութեան պիտի դիմէ։ Գ. Իզէլլայի փաստաբանն էր Գ. Պարօնէն։

Կայս. հրամանաւ՝ Մէքքէէ, Եէմէնէ և Ափրիկեան Տրիպոլսոյէն բերուած վաճառն և չորս պատանիք, որք զինուորական վարժարանին մէջ կը դատաքարկուէին, իրենց ուսումը կատարելագործած են և Պայրամի հանդիսին իրրեւ սպայ ներկայ պիտի գտնուին։ Երկու քսան ձեռք հագուստ տրուած է այդ սպայից, որք Պայրամէն յետոյ պաշտօնով իրենց հայրենիքները պիտի դրկուին։

—Ագրիանուպոլսոյ լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ Ալի Օսման անուն ուսանողեան, որ ատոր տարին ի վեր կ'ապատակէր նոնշանգին ու Արեւելեան Բուժելիի մէջեւ, ոստիկանաց ձեռամբ սպանուեր է։ Ասոր ընկերներէն երկուքն ևս սպանուեր և երկուքը վիրաւորեր են։

—Իզմիրէն կը գրեն թէ քաղաքին նոր բաղնիքն ամբողջութիւնք մեծաւ մասամբ աւարտած են և թէ ձեռնարկուած է այդ ամբողջութեանց մասն գտնուած ճանիճներու ցամաքեցուցման։

—Քէր Էլ-ռէֆէն լրագրիը կ'իմանայ թէ կ. Գալաց ջրի ընկերութեան վարչական խորհուրդը կարող պիտի ըլլայ առաջարկել բաժնետերաց ընդհանուր ժողովոյ յառաջիկայ նստին, որ պիտի գումարի ի Բարիզ, յառաջիկայ յունիսին, վերջին տարեշրջանին համար 500 ֆրանքնոց իւրաքանչիւր բաժնեթղթի վրայ 4 ֆրանք շահաբաժին վճարել։

—Քաղաքապետութիւնը՝ հրդեհէ և այլ արկածներէ վնասուող զինուորական պաշտօնէից օգնելու համար կազմեալ յանձնաժողովին մատուցած է տասնմարմ մը, յորում նշանակուած են Աքսէրայի հրդեհէն վնասուող զինուորականաց անունները։

—Պրուսայէն կը գրեն թէ կուսակալին հրամանաւ ոչխարի միսը 4½ էն մինչեւ 5½, իսկ գառնուկի միսը 3½ էն 4½ դրշի կը վաճառուի մասվաճառաց խանութներու և ռոճակաճառներու մէջեւ։

—Պազարճիկ Խանդին գաւառակին կողմերը ասպատակող վագէմի չարագործ քէրիմ անուն ասպատակապետը ձերբակալուեր է։

—Կայս. հրամանաւ արհեստական չքագրամներ տրուած են կանանց հիւանդանոցին առաջին բժիշկ Ֆաիք պէյի և ուրիշ մէկ քանի բժիշկներու, վերարբոյժներու եւ դպրեակներու։ Նոյն բժիշկներէն Ռէֆիք պէյի ամսաթոշակին վրայ եւս հինգ հարիւր զրուշի յաւելում մը եղած է։

—Ոստիկանութեան պաշտօնեայք չաբաթ օրը Պոլսոյ մեծ շուկային մէջ երկու գող կիներ ձերբակալեցին։

—Նախընթաց գիշեր ի Դատարգիւղ Գարամանեան Գէորգ էֆէնտիի տունը գողեր մտան և երեք հարիւր ոսկւոյ արժէքութեամբ գրամատոմներ ու ադամանդազարդ տուփ մը գողնալով փախան։ Տեսնեցք թէեւ ժամանակին իմանալով, ակամ են հարածել այդ գողերն, սակայն չեն յաջողած։

—Անցեալները Պրուսայէն ինը ժամ հեռու գտնուած Պալեաղ գիւղի մէջ մէկ քանի Զէրքէսներ յարձակեր են տեղւոյն մեկիթին վրայ, ուր գիւղացիք հաւաքուած կաղոթէին և ասոնցմէ մէկ քանին վիրաւորեր են։ Կառավարութեան կողմէ զրկուած ոստիկանք ձերբակալեր են այդ Զէրքէսները։

—Պրուսայի Միխալըճ գաւառակի Եէնիճէ գիւղին մէջ արօտի մը խնդրոյն առթիւ կռիւ մը տեղի ունեցեր է գիւղացւոյ և Զէրքէս գաղթականաց միջեւ։ Երկու կողմէն հրազէն պարպուելով, երկու Զէրքէսներ սպանուեր և եօթը Զէրքէսներ ալ վիրաւորուեր են։ իսկ գիւղացիներէն ասոնցմէ երկու հոգի վիրաւորուեր են։ Տեղական կառավարութիւնը ձերբակալեր է տասն եւ եօթը հոգի, որոց եօթը Զէրքէս և տասը գիւղացի։

—Բանկալթիի կողմը գողութեան նոր դէպքեր կը պատահին։ Տիկին Մայէր, որուն բնակած տունը երկու դուռ ունի, մին Բանկալթիի շտակ ճանրուն վրայ և միւսը առասական եկեղեցւոյն հանդէպ, նախընթաց օր սեղանի վրայ գտնուած պահուն եկան իմց տունին թէ պարտիզին կողմը գտնուած դուռը բացուած էր։ Տիկին Մայէր՝ բնազդումով մը իր խուցն ելաւ եւ նշմարեց թէ 43 ոսկւոյ դրամ և արժէքուզթ, ժամացոյց մը եւ այլ արժէքաւոր նիւթեր անպայտ եղած էին իր սնտուկէն։ Տիկին Մայէր վստահ ըլլալով ոստիներուց հաւատարմութեան վրայ, կենթադրուի թէ այս գողութիւն ևս կատարուած է այն գողերու ձեռամբ որք իրենց բան գործ ըրած են Բանկալթիի տուները կողոպտել։

Միեւնոյն օրը, Նօթա-տամ-ը Սիոնի վարժարանէն քիչ մը վեր գտնուած մանվաճառի մը մը խանութը մարդ մը մտնելով, կշիռները գողցաւ։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՒՆԷՆ

ԲԱՐԻԶ, 10 մայիս.—Մեռոյց ընկերութեան հիմնադիրներուն դէմ բացուած դատին մէջ, Բանկուա տ'Էսքոմթի բաժնետերոց խմբին ներկայացուցիչք ամբաստանելոց դատապարտութիւնը պահանջեցին՝ անոնց գործած խարդախութեանց համար։

—ՊԵՐԼԻՆ, 10.—Մերակոյսին մէջ, Կոմս (.) պահանջեց որ կառավարութիւնը գարման տանի այն անպատեհութեանց որք բարձրագոյն վարժարանաց մէջ հրեայ ուսանողներուն թուոյ առաւելութենէն յառաջ կուգան։ Առենարանն ընկերային վտանգ մը կը նշմարէ այդ բանին մէջ։ Հակառակ կրօնական գործոց Նախարարին ընդդիմութեան, Մերակոյսն ընդունեց առաջարկուած որոշումը։

ՀՈՒՍ, 10.—Յառաջիկայ յուլիսին ի Գերլին տեղի ունենալիք ազգային հրացանաձգութեան կեդրոնական մասնախումբն ազգային ողջոյն մը զրկեց Իտալիոյ ազգային երկրորդ հրացանաձգութեան մասնախմբին։ Հեռագիրը կ'ուարտի սա բառերով՝ «կեցցէ՝ Ումբերտոյ Թագաւորը, մեր նշանաւոր դաշնակիցն, բարեկամն գերման ազգին։ կեցցէ՝ իտալական դաշնակից ազգն։»

ԲԵՌԷՍԳՈՒԻՐԿ, 10.— Իտալիոյ Գահաժառանգ Իշխանը Թիֆլիս կը գտնուի այժմ։ վաղն իր ուղեւորութիւնը պիտի շարունակէ Երիմի ճամբով։ Ց'Օռէսա, պիտի ընդունուի Զարին հետեւորդ երկու սպաներէ որք պիտի ուղեկցին նմա մինչեւ Բեզրաստուրկ։

ՎԻԵՆՆԱ, 10.— Երկրագործական նախարար Կոմս Ցալքէնհայն, ճառելով ընկերային խնդրոյն վրայ, հակառակ կը խօսի ընկերային չորրորդ դասակարգի մը կազմակերպութեան, քան որում գործաւորներն առանձին դասակարգ մը չեն կազմեր։ Նախարարին կարծիքն է թէ գործաւորաց քաղաքային կազմակերպութիւնը կը նշանակէ կռուոյ մեծագոյն յայտարարութիւն։ Գործաւորական Սենեակները հարկաւոր չեն։ Նախարարը կը պաշտպանէ գրամագլուխն ընդդէմ այն յարձակմանց որոց ենթակայ է։

ՍՈՖԻԱ, 10.—Գալքանեան Հեռագրական Գործակալութիւնը պաշտօնապէս կը ծանուցանէ թէ Փ

բարապետը, Գ. Լահովարի և Գ. Քարփ ի Նպաստ խօսեցան, Գ. Գիպէօքօ՝ ընդդէմ, Հակառակ կարծեաց Գ. Գիպէօքցի, որ կ'ըսէր թէ սպայք համամիտ չեն այս ամբաստանեալ արժէքին վրայ, Նախարարապետ Զօր. Մանօ և Նախորդ արտաքին գործոց նախարար Գ. Քարփ պնդեցին թէ այն ամբաստանեալ գերագոյն հարկ մ'են Ռումանիոյ համար՝ ի նախատեսութիւն ապագայի, Գ. Լահովարի յարեց թէ այս ամբաստանեալ քաղաքական խնդիր չեն, և կուսակցական վէճ պէտք չէ յարուցանեն։ 48ի դէմ 84 քուէով, վճռաբանութիւնը փակեցաւ։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԼՈՒԻԹ, 11 մայիս։— Սերպ եկեղեցւոյ Ընտրողական ժողովը փակեցաւ, յետ ընթերցման արքայական պատգամագրոյ մը, որով Ֆրանց Եոզէֆ Թագաւորկայսրը կը հաստատէ Գեր. Պրանքովից Արքեպիսկոպոսին ընտրութիւնն իբրեւ Պատրիարք Սերպ եկեղեցւոյ։ Ժողովին ապա գնաց ներկայացաւ նորընտիր Պատրիարքին, որ արտայայտեալ խնդակցութեանց համար շնորհակալութիւն յայտնելով, յայտարարեց թէ ինք Թոյլ չպիտի տայ որ քաղաքականութիւնը մուտ գտնէ եկեղեցւոյ կամ դպրոցի մէջ, Իւր բոլոր զօրութեամբ պիտի աշխատի հաշտեցնելու եկեղեցական նուիրապետութիւնն աշխարհական տարերաց հետ։ Թագաւորկայսրը «Ներքին խորհրդական» անուանեց զՊատրիարք Պրանքովից։

ՓԱՐԻԶ, 11։— Եվտական նախարար Գ. Ռուվիէ օրինագիծ մը մատոյց Երեսփոխանաց ժողովոյն, որով երեք ֆր.ի տուրք մը կը դնէ 100 լիտր չափէի վրայ։

Երեսփոխանական ժողովոյն մէջ, Գաղթականութեանց խորհրդական Գ. Էդիէն ըսաւ թէ կառավարութիւնը դիտաւորութիւն չունի զօրք դրկելու Տահոմէի թագաւորին դէմ, ըստ որում համոզուած է թէ թագաւորն ուրիշ միջոցներով պիտի հարկադրուի բանակցութեան սկսելու։ Այս յայտարարութենէն յետոյ, Երեսփ. ժողովը միաձայնութեամբ քուէարկեց կառավարութեան ընդունած պարզ օրակարգը։

—Ներքին գործոց նախարար Գ. Գենսդան, պատասխանելով ընկերվարական երեսփոխան Գ. Գուայէի հարցապնդման ի մասին մայիս 1ին առթիւ ձեռք առնուած անօրինութեանց, գովեց ոստիկանութեան ընթացքն, որուն պատասխանատուութիւնն իր վրայ կ'առնու։ Նախարարին յայտարարութենէն յետոյ, Երեսփ. ժողովը 57ի դէմ 391 ձայնով հաւանութիւն յայտնեց կառավարութեան բռնած դիրքին։

—Լրագիրք կ'ըսեն թէ Երեսփոխանաց ժողովոյ այս նիստը նոր յաջողութիւն մըն է Գ. Գենսդանի համար։

ԲԵՌԼԻՆԻՒԻՐԿ, 11։— Կայսերական հրովարտակ մը արտօնութիւն կուտայ Ելիզմոնց նախարարին 75 միլիոն բուպլիի նոր փոխառութիւն մը ընել երկաթուղեաց գծերուն յաւելման համար։

ԼՈՆՏՈՆ, 11։— Թագուհին, որ անհանգիստ էր, այսօր սովորական ժամուն եկաւ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 30 Ապրիլ

Օսմանեան Քոնսոլիտ

Երկ. երեկոյ գոց. (Մայս. 1. Սերի		20 23
Գերազոյն գոյութիւն Վերջ	»	20 22 1/2
Թիւրքի մէջ	»	— —
Առաւաւոտ բացուելու	»	20 26
Կէս-օրի	»	20 27 1/2
ԻՍԹԻԳԱԶԻ ՏԱՏԵԼԻ		
Երկ. երեկոյ		55
Այս առաւօտ		55
Կէս-օր		55
ԸՆԹԱՑՔ ԱՐՏԼԹԼԹՈՅ		
Փոխառութիւն	A. Սերի	40 1/2
»	B. »	25 1/2
»	C. »	20 28
ԲԱԺՆԵՏՈՒՄՔ		
Սուէզի ժնեարաշ	Անգլ. Լ.	5
Գրեսի ժնեարաշ	Օսմ. »	9 37
Պանք ազ Գոնս	» »	7 20
Սաս. Շահմ է վերեր	» »	4 37
Թրամուէյ	» »	90
Բասմէյի երկաթուղի	Ֆր.	78 3/4
Բասմնեքուզի Լաֆիսոն	Գ. Կ.	128
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ		
Օսմանեան ոսկի	Ղրշ.	100
20 Ֆրանկոց	»	87 25
Անգլիական ոսկի	»	110 24
Մարք (ոսկի)	»	107 35
Իտալիայ	»	10 30
Ֆրանգ	»	81 15
Բուպլի Թղթադրամ	»	8 3
» արծաթ	»	77
Սկուտ. արծաթ (տարբ)	»	108
Վիեննայ	»	103 15
Հիմգոնց	»	103 10
Մոնթրէալ	»	100 10
Թուսֆիկ	»	11 5

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 10 Մայիս, ժամ 3 վայր 32 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %		89 22 1/2
» » 4 1/2 %		105 80
Օսմանեան գանձարան Սերի Դ.		18 85
Օսմանեան երկաթուղի		79
» Բէյրութի բաժնեքուղթ		253 75
Պանք Օթոման		576 87 1/2
Գրեսի Լիոն		725
Իտալական Ռանթ 5 %		95 10
Հելլենական 5 %		475
Բրիտանիէ Թիւրք		505
Եգիպտական միացեալ		485 37 1/2
Պանք ազ Բարի		802 50
Սամ. մաքս. արժէթուղթ		445
Սուէզի ջրանցք		2315
Սպանիական տարբերն		74 5/16
Չէք Լոմբարտի վրայ		25 15 1/2
Լոնտոն, 10 Մայիս, ժամ 6 վայր — երեկոյ		
Անգլ. գանձարան		18 1/16
Ոսկի. » Սերի Դ.		18 11/16
» » » Ա.		40 1/2
» » » Բ.		25 5/8
» » » Գ.		18 3/4
Փոխառութիւն 1877		102 3/8
Պանք Օթոման		12 13/16
Եգիպտական միացեալ (Իսմայիլի)		95 7/8
» առանձ. (բրիվիլեժներ)		103 3/8
Տուրք Ռանդէ		85 1/2
Տանձարեալ (փոխառ. Լոնտոն)		05 1/8
Հելլենական 5 %		93 1/2
Մոնթրէալ »		78 1/8
Ռուսական 1889		98 1/4
Փոխառութիւն Բարիզի վրայ		25 15 1/2
Վիեննա, 10 Մայիս, ժամ — վայր —		
Օսմանեան երկաթուղի		37 10
» Բէյրութի բաժնեքուղթ		113 75
Փոխառութիւն Լոնտոնի վրայ		115 70
Պերլին, 10 Մայիս, ժամ — վայր —		
Փոխառութիւն Լոնտոնի վրայ		20 37 1/2
Բուպլի Թղթադրամ		230
Օսմանեան երկաթուղի		81 80
Օսմանեան քանձարանի Սերի Դ.		18 60

ԴԱՄԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԵԴԵՍԻԱ, 11 ապրիլ

Զարհուրանքով չենք լիներ բնաւ, երբ ըսենք թէ եղեսիոյ գէթ վերջին կէս դարու տարեգրութեան մէջ, դժուարին է մատնացոյց ընել այնչափ անձրեւաշատ, արգասաբեր տարի մը, որպէս է ներկայն։

Աչնան երաշտութիւնը պան մը թէեւ մեծ կասկած և սարսափ իսկ ազդեց անցեալ ամի ծանօթ երաշտութեան առթիւ տագնապեալ ժողովրդեան (որ Ս. Դատաստակի դաշտը կոխ տարած էր անհիթ թարշամեալ հնձոց համար երկարաձիգ աղօթիւք անձրեւի գէթ թեթեւ տարափ մը խնդրելով.) սակայն ձմրան վերջին մասէն, և մանաւանդ գարնան ժամանելէն ի վեր առատահոս անձրեւաց հեղեղք՝ յոյժ կարճ ընդմիջմամբ, կ'իջնեն յանախակի և անօրինակ հաւասարութեամբ կը բազմապատկեն ներկայ ամի հնձոց ակնկալեալ արդիւնքը։

Գաւառաց երկրագործական աշխատութիւնք, հեռեւապէս, կլիմայի բարեյաջող ներգործութեամբ՝ յուսալից վիճակի մէջ կը գտնուին զարդիս, և սպառնացող միակ վտանգը՝ մարախն՝ որ սարսափելի առատութեամբ հունտ ձգած էր անցեալ տարի, քանի մ'անհնազանդ պարագայից պատճառաւ չափաւոր քանակութեամբ մը եւեթ վերելած է կ'ըսուի, և ըստ ընդհանուր կարծեաց՝ զգալի մեծ վնաս մը չպիտի կրնայ պատճառել տարւոյս հնձոց։

Հողագործք և ժողովրդեան տարին կամ միջին դասերն ընդհանրապէս՝ կը յուսացուի որ յաջողիկային քիչ շատ չունչ առնեն, շնորհիւ արդիւնաբեր տարւոյ, այլ նախընթացներն՝ տնտեսականապէս տառապանաց տարիներ եղան մանաւանդ նշանակեալ դասակարգերուն համար։

Քաղաքիս հիւսիսային եզերքը քերող Գարա Գէյուն ըսուած ձորագետն, որ կը յորդի առատութեան տարիները միայն, կը վազէ փրփրադէզ և կ'ըսուի թէ Պէյ-Գափուի կողմերէն երկու մանկիկ քէր տարեր է։ Մարտ 29ին տեղացող անձրեւն եւս նոյն իսկ քաղաքիս փողոցներուն մէջ այնպիսի հեղեղներ յարոյց, որ մարդ մը և նոյն իսկ ուղտ մը քշեցին տարին բաւական տեղ, և ողողեցին շատ մը տուներ և քանի մը պանդոկներ։

Գիրէֆիկ—Եփրատէ կը ծանուցանեն թէ մարտ 24 ի իրիկունն ընկղդէ ուելի խուշորութեամբ ստատկատեղաց կարկուտ իջնելով ջնջեր է տեղւոյն այգեստանաց և պարտիզաց արդիւնքի մեծ մասն։

—Ազգ. Պատրիարքարանէ հասած հեռագրական և սուրհանդակի ծանօթութիւններէ գոհութեամբ հասկցուելով Դեր-Մխիթարեան արքազանի Առաջ. պաշտօնէ ամիսներէ ի վեր տուած հրաժարականին կեդր. Վարչութեան կողմէ ամրակամ մերժումն, տեղւոյս Գաւառային Երես. ժողովը նոր գումարումէ մը յետոյ՝ ամսոյս 7 ին՝ նոր գիմում մ'ալ ըրաւ Ն. Գերապատուութեան, որ Զատկական տօներէն յետոյ վերադարձած էր իւր վանքի ընակարանը։

Յետ փոխադարձ երկարատեւ բանակցութեանց, որոց մանրամասնութեան մասնելու հարկ չկայ, Ն. Գերապատուութիւն հարկադրեցաւ վերջապէս իւր պաշտօնին վերադառնալու մասին արտայայտեալ փափաքանաց համակերպիլ, յայտարարելով սակայն թէ իւր անձնական որոշման դէմ կը նկատէ զայս վերադարձ և ո՛չ այնչափ յոժարակամ և տեւական։

Այս կերպիւ՝ գէթ առ այժմ լուծուած կրնանք նկատել այդ հրաժարականի խնդիր, որ ամիսներէ ի վեր տեղւոյս Ազգ. պաշտօնական շրջանակաց մէջ առաջնակարգ մտադրաց խնդրոյ մը կերպարանք առած էր իրաւամբ։

—Ամսոյս 7ին՝ կառավարական պաշտօնատան յարակից գետնի մը վրայ, նոր նախակրթարան մը հանդիսաւոր հիմնադրութիւնը տեղի ունեցաւ ի ներկայութեան բարձրաստիճան պաշտօնատարաց եւ խուռն բազմութեան մը։

Երիտասարդ հայ մը՝ առջի օր թոյն առնելով՝ վերջ տուաւ իւր կենաց անձնասպան երիտասարդն յայտարարեր է թէ որոշած էր վերջ տալ իւր կենաց՝ նկատելով որ իւր անգործ վիճակաւ՝ անկարող կը գտնուի խնամելու իւր կայր և անկարող ծնողքը։ Գ. Կ. Ռ

ԱՖԻՈՆ-ԳԱՐԱՀԻՍԱՐ, 19 ապրիլ

Ամսոյս 11ին բոլոր վարժարանք ծուլուեցան յաղթային, բայց այս միացումն ակնկալեալ արդիւնքը չպիտի տայ, զի յայնմհետէ ժողովրդեան մէջ սկսած են տարաձայնութիւնք զրոս կ'առթէ մեծաւ մասամբ Թաղ. Խորհրդոյ անլուրջ գործունէութիւնն և անգամներէ ոմանց կոչմնական ոգին։ Մանաւոր վարժարանաց ուսուցիչներէն երկուքը՝ որք գրաւած էին հասարակութեան սէրը և կը չահէին ու կը չահեցնէին բարոյապէս և նիւթապէս, այժմ դառնապէս կը գանգատին իրենց տարեկան հասոյթէն եղած մեծաքանակ զեղչին նկատմամբ։ իսկ մնացեալ չորքը ըստ որս և ազգ. վարժարան երեք դասատուք չատանց գոհ են այս տեսակ անօրինաբնէն՝ որով կը հրաւիրուին գործել ամսականաց յաւելմամբ այնպիսի շրջանակի մը մէջ՝ ուր հարցնող անգամ չկայ թէ «զինչ գործեն»։ Ծնողք իրաւացի գանգատներ կը յարուցանեն թէ՝ ի զուր կը փնտռեն իրենց դրամք, թէ՝ ի զուր կը վատնուին ուսանողաց ժամանակներն և թէ՝ ի գերեւ կ'ելնեն բոլոր յուսադրութիւնք։ ոմանք կը խորհին Գոլէն հրաւիրել ուսուցիչ մը որ ունենայ վկայագիր և կարենայ՝ ոսկալով ազգային և այլ յարմարմանց, բանալ մասնաւոր դպրոց մը։ ոմանք կ'աշխատին հրապուրել տեղացի ուսուցիչներէն մին, խոստանալով իրեն որ և իցէ ձեռնտուութիւն։ ոմանք կ'ուզեն զրկել կամ կը զրկեն իրենց տղայքը բողքականաց երկուռ վարժարանը՝ որ չգիտենք թէ էր և ի՞նչպէս բացուեցաւ իբր շաբաթ մը փակ մնալէ ետք։

Ի վերայ այսր ամենեցուն Թաղ. Խորհուրդը դեռ կը ջանայ փակել ազգիկանց դպրոցներն ալ, անշուշտ լեցուելու համար բողքականաց դպրոցը և ի թշուառութիւն մատնելու չարս ուսուցչուհիներն ալ։

—Քաղաքիս կարողագոյն եկեղեցականն Արժ. Տր. Եսայասուր քահանայ Տանելեան հրաւիրուեցաւ կրօնի դաս աւանդել Ազգ. վարժարանի մէջ, բայց նա հրաժարեցաւ մէջ բերելով շատ մը պատրուակներ։ Արդ, կը յիշեցնենք նորին Արժանապատուութեան, թէ իւր պարտքն է նոյն իսկ առանց հրաւէրի գալ, ժամանակին և պարագային թողով բառնալ նոյն խոչընդոտները։

—Աւազակութեան լուրեր օր աւուր կ'առնուին։ վերջերս վաճառական մը եւս կողոպտուեցաւ։

—Անձրեւք պակաս չեն։ իրրեւ արդիւնք մի քանի տարիներու մէջ եղած խաչանց կոտորածին, հիմա ոչխարի միսին օքան կ'արժէ 5 ղրուշ։ քաղաքիս համար արտասովոր բան մըն է այս։

ՑԱՓՈՒՆՍ ԼԷՄԱՆՈՒ

Ա.

Կը բաժնուիս ծընէվէն, բայց այդ կրնայ բաժնուիլ շրջակայ հմայիչ տեսարաններէն, այս դալարագեղ բլուրներէն՝ որ մեղմիւ կը բարձրանան լճին եզերքն ի վեր, այս վայելչագեղ վիլլաներէն՝ ծառերու եռաւ պահուրտած, որոց գրեթէ իւրաքանչիւրն ունի սրբարան յիշատակ մը, ուշագրաւ պատմութիւն մը։ Մէկ կողմ դղեակն ու դարաստանն մեծ ափարթամ Ռոյիլլատց, միւս կողմ ճարտարաժիտ Նէֆերին, հաւատարիմ պաշտօնեայ տարաբաղդ Լուի ԺԶի։ Թէեւ բնիկ զուիցերացի էր Նեքէր, ինչպէս նաեւ իւր տաղանդաւոր կինն, և սերունդ անչուք ընտանեաց, բայց Ցեզատիսութեան ճրագնաժամին միջոցին ամենէն ժողովրդական ու ազդեցիկ անձն եղաւ պահ մը ի Ֆրանսա։ Սոյն դղեակին մէջ բնակեցաւ մի քանի տարիներ նաեւ իւր հանճարեղ ու արիասիրտ դուստրն Մատտը Սթալ։ հոն կը պահուին դեռ խընամով իր գրասեղանն ու կենդանագիրն, և անտի ոչ հեռի ցոյց կը տրուի իւր դերեզմանն վարսագեղ ծառոց անդորր ստուերին տակ։

Կը հանիս ի Հեռն, ուր կը նշմարես վաղեմի դղեակ մը ստուար օրմերով, յորում երբեմն բնակած է Պոնսթէթրն, զուիցերացի այնքան համբաւաւոր հեղինակ մը։ Ո՛չ շատ հեռի կը տեսնուին Ժերօմ Նափոլէոնի ընդարձակ կալուածներն ու ընդարձակ դղեակն։ Ապա կուգայ Ռոլ։ հոս էր որ երկիցս ժիւրայէն իջայ ի Լէման, մաքուր փողոցներով, կոկիկ ու գեղեցկադիր աւան մը, ծնողավայր աբբա Հարբ զօրապետին, Աղեքսանդր Ա. կայսր գաստիարակն՝ որոյ ի յարգանս կանթող մը կանգնած է քաղաքն կղզեակի մը մէջ եզերաց մօտիկ։ Մեծ դեր մ'է կատարած լա Հարբ ապահովելու համար անկախութիւնն Վոյի, իւր բնիկ քանթոնին։ Երախտագէտ Զարն կ'ըսէր օր մը իւր վաստակաւոր դատաւորին։ «Դու ըրիր ամէն ինչ ինձ համար, ի՞նչ կ'ուզես որ ես ընեմ քեզ համար»։ «Իմ միակ փափաքս է, պատասխանեց զուիցերացի հայրենասէրն, որ թոյլ տաք ինձ խօսիլ ձեզ իմ հայրենեացս վրայ, երբ և կամիս»։ Յոյժ փառաւոր տեսարաններ թէ՛ Ռոյի եւ թէ հետեւեալ քաղաքին Մոնժի բարձունքէն։

Կը ցանկան անչուշտ աչքդ ու միտքդ յառիլ զմայլիլ ամենուրեք ընդերկար ցյաղուրդ, բայց կը սահի շոգենաւդ դէպ յառաջ խաղաղաւէտ գեղատուփ մկանացն ի վերայ։ և նոր տեսարաններ, նոր յիշատակներ կը յանկուցանեն ուշդ ու հայեացդ։

* * *

Ահա ի տես կուգայ արդէն Լօզան, պատկառելի ժամանակակից մը Հռովմայեցւոց, այժմ մայրքաղաքն Վոյի, աւելի քան 33 հազար բնակչօք, որ չքեղապէս կը տարածուի ժօռա լերան ստորոտանաւոր դալարագեղ կողերց վրայ, և այնքան հրապուրիչ երեւոյթ մ'ունի ի մասնաւորի լճէն, իւր բարձրադիր մայր եկեղեցւոյն և մնացեալ վաղնջուց դղեակին փսեմաշուք հոսանքն տակ։ Լօզանի փողոցները թէպէտ լայն և մաքուր, այլ շատ դաւիվեր են ու օձապտոյտ, այնպէս որ ատ անգ կը տեսնես բազմաթիւ երկայն սանդուխներ հաղորդակցութիւնը դիւրացնելու համար։ Քաղաքին երկու բլուրներն, հին ու նոր մասերն, միացեալ են «Մեծ կամրջով» որ 135 կանգուն երկայնութիւն ունի, Ինչ ոլորուն ու երկայն շրջան մ'ընել ստիպուելնդ որ մի, քաղաքին փողոցներուն դեռ անծանօթ, հասնելու համար Մայր եկեղեցին, որ մը աչաց առջեւ կ'երեւէր։

Մեծաժաւալ ու մեծաշուք չէնք մ'է այդ եկեղեցին, 352 ոտք երկայն 150 ոտք լայն, ակնահաճոյ համեմատութեամբ։ Առաստաղին միջին մասն, 66 ոտք բարձր, կը հանգչի այլազան ոճերով քսան սեանց վրայ։ Կը պարունակէ բազմաթիւ յիշատակարաններ ու մահարձաններ, անցեալոյն լրիկ այլ ազդեցիկ պատմիչներ։ Հոս էր որ յամին 1536 տեղի ունեցաւ հռչակաւոր վիճաբանութիւնն որում մասնակցեցան Կալվին ու Ֆառէլ, և որոյ իբր հետեւանք վերցաւ քաղաքէն եպիսկոպոսական աթոռն, վասն բաժնուեցաւ ընդմիշտ Հռովմէական եկեղեցիէն և մերժեց վերջնապէս Սավոյայի գերիշխանութիւնը։ Պաշտաման ժամուն էր որ մնանք այս եկեղեցին և զարմացանք գտնելով այս մեծապատիվ շէնքը լուռ ու դատարկ։ Մատաղ մը մէջ էր որ կը կատարուէր պաշտօնն։ Չինուորականք իրենց փայլուն համազգեստներով ժողովրդեան մէջ նստած ցիրուցան, ուշադրութիւնս կը գրաւեն։ Կայր մ'է որ կ'ուժէ երգէնին։ Լօզան ունի կուրաց յոյժ կանոնաւոր ապատանարան մը։ Եկեղեցւոյն դարատարփէն երկայնաձիգ ու հրապուրիչ տեսարան մը քաղաքին, լճին, լեռանց ու հովտաց։

Մեծատաներորդ դարուն էր որ բակրաաս չինութիւնն սոյն եկեղեցւոյն, չքեղագոյն յիշատակն ի Զուիցեր դոնթիան ճարտարապետութեան, երբոյս այրած և երբոյս նորոգուած նախանձախնդիր բարեպաշտութեամբ, թէև ցարդ չէ բոլորովին աւարտած. և վերջապէս օծուեցաւ ի 1275 ձեռամբ Գրիգոր ԺԹ. Պապի և ի ներկայութեան Հապսպուրկեան Ռուդոլֆ կայսեր, քանոնն Նախահայրն Աւստրիոյ այժմեան վեհապետական գերդաստանին։ Կրբնայի՞ն պապ ու կայսր օրք այսպէս ջերմեռանդ հանդէսներով կը սրբէին, կը ասնէին իւրեանց մի նոր մեծաշէն եկեղեցին,— կրնայի՞ն արդեօք գուշակել յայնժամ, թէ հոն յընթացս դարուց պիտի հնչէին միայն քարոզներն ու երգերն նզովեալ ազանդաւորաց։ Բայց այսպիսի անակնկալներ չենն պակիր թէ՛ ի Զուիցեր և թէ այլուր։

Դիւրակէ առաւօտ մը ի Լիւներն, որ հաւանէ ադաւան քաղաք մ'է, ներկայ գտնուեցայ սկովտական պաշտամանն կալվինիկ եկեղեցւոյ մէջ, ուստի դեռ նոր կը մեկներ պապական քահանայն, և որոյ խորանին առջեւ դեռ կը պլպլար պատարագի կանթեղը, դեռ կը ծխար խնկոց բուրվառն։

Հանդէպ Լօզանի ֆրանսական ափանց վրայ կը գտնուի Էվիան քաղաքը նշանաւոր իւր ջերմուկներովն, ուր կատարուած հրաշագործութիւնքը կը դիտէինք պայծառ դիշեր մը մեր սենեակէն ի Լօզան։ Այս ջերմուկներն էր որ կ'երթար Ժերուսի փաստաբան մը անդ դիպցի, որ ուղեկցած էր ինձ պատահմամբ Փարիզէն ի Զուիցեր և որ զարմացոյց զիս իւր ճշգրիտ ծանօթութիւններովն ու ջերմ համակրութեամբն Հայոց մասին։

Ի Լօզան բնակած է երկար տարիներ Կիպրն և հոս աւարտած յամին 1787 իւր անմահ հմտալից երկն, «Պատմութիւն անկման Հռովմէական Պետութեան», գործ մը՝ որոյ պատրաստութիւնը բազմաթիւ վաստակալից ամից, կրնայ ըսուիլ ամբողջ կեանքի մը յարատեւ ու անխոնջ աշխատութիւնն է եղած։ «Աուլիսի 27ին կէս գիշերի մօտ էր, կ'ըսէ մեծատուչակ հեղինակն իւր կենսագրութեան մէջ, երբ գրեցի վերջին տողերն վերջին էջին պարտիզիս ամարանոցին մէջ, Վարդրի գրիչս և սկսայ պտոյտ մ'ընել ճեմելիքիս մէջ, աքասիաներ երկուստեք, ուստի կը տեսնուին շրջակայ վայրերը, լիճն ու լեռներն։ Բարեխառն էր օդն։ երկինք պարզ։ լուսնի արծաթի գունդը կ'անդրադառնար ջուրերէն, լուն էր բնութիւնն համայն։ Զգիտի ծածկեմ իմ առաջին յուզումն ուրախութեան, զի այսպէս կ'սառանայի վերստին ազատութիւնս, և թերեւս կը հիմնէի համբաւս։ Բայց շուտով խոնարհեցաւ հպարտութիւնս և մելամաղձութիւն մը տարածուեցաւ մտացս վրայ, երբ յիշեցի թէ վերջին հրաժեշտս տուած էի այս իմ հին ու հաճելի զբաղմանս, և թէ ինչ որ այ լինի պատմութեանս ապագայն, պատմիչն կեանքս կարճ ու անստոյգ պարտ լինիլ։» Լօզանի առաջնակարգ օթէլն է «Օթէլ Կիպրն», որոյ կից է այս պատմական պարտէզն։

Այս թուականիս, ի վերջ կոյս ուրթն և տասանեւորդ դարուն։ Լօզան ժամադրավայր մ'էր եղած թէ՛ բնիկ եւ թէ օտարազգի մատենագրաց, իմաստասիրաց ու քաղաքագիտաց։ Այդ գերագոյն կաճառին մի զարդն էր չքնաղ Տիկին տը Մոնթիոլիէռ, հեղինակ բազմահատոր վէպերու, այրի մանկամարդ, յանկուցիչ իւր գեղովն, ընտրութեամբ ու հանճարովն։ Ցարեց ամուրի մ'էր կիպրն, ազգ. վոխտ սրունքներով և յոյր անհիթեթութեամբ։ Բայց այս չէր արգելուր գինքն անչուշտ յարաբերակուելէ սոյն տիկնոջ հրապոյրներէն, և որ մը կը նեռուի յատա նորա արտայայտելու համար այսու ազդուապէս իւր սէրն ու հիացումն։ Հակառակ սակայն դժգոհ տիկնոջ թախանձանաց ու հրամանաց, դժբախտ կիպրն չուարած, յուսահատ և իւր մեծազանգուած մարմնոյն ծանրութեամբը ճնշուած՝ անկարող է յոտին կանգնիլ վերստին։ մինչեւ վերջապէս կ'ըսախպուի գեղանի վիպասանուհին զանգակին հնչմամբ կոչել ոպասաւորն եւ ըսել «Վերցո՛ւր պարոնն»։ Դիտութիւնն չէր եղած երբէք աւելի գժպատեհ, ժամանակակից գրագիտուհի մ'է որ կը պատմէ սոյն դէպքն։

Դիտական ու գրական կեդրոն մ'է ցարդ Լօզան, երկրորդ միայն Ժընեվի և Ցիւրիխի։

Լօզանէն դէպ յարեւելս լճէն ի վեր բարձրացող բլրոց վրայ կը նշմարուին գեղատեսիլ այգեստանք, խիտ խիտ ցանկապատերով պաշտպանուած, այնքան ճաշակաւոր, այնքան հոգածութեամբ խնամուած։ Լերանց ամիսիթատրը կ'ընդարձակի հեռագնեակ և կը վսեմանայ, որչափ չոգենաւը կը յաւելանայ։ ԱԲՐ. Ս. ՑԱԿՈԲԵԱՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱԿԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ԳԱՒԱՌԱՅԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ՆԻԿՈՄԻԴԻՈՅ

Օրհ-էլ-էրէ Զիլինկիր Թ-ը-որ-ը Թ-է-որ-ի-ն
Դ-ը-ր-ի-մ հաշ

Վիճակիս Բագարու կոզման Օրթագիւղի բնակիչներէն Զիլինկիր Եաշատուր Թագորեանի ի քաղաքիս մահուան առթիւ տեղւոյս Առաջնորդարանին դէմ խիզախող մի քանի անձինք և ի Պոլիս իսկ այլ ընդ այլոց գրոյցներ տարածած բլլալով, Գաւառական Վարչութեան Քաղաքական Ժողովն հարկ դատեց յիշեալ Եաշատուրի մահէն առաջ և վերջը պաշտօնական կատարուած բժշկական քննութեանց տեղեկագրերուն պատճէնները հրատարակել Ձեր պատուական լրագրոյն միջոցաւ ի բաւականութիւն գոյթակղեալ մտաց։

Գաւառական Վարչութիւն
Նիկոմիդիոյ
(Կնք.)

1890 ապրիլ 22
Ց'Ազգ. Առաջնորդարանի
Նիկոմիդիոյ

Իգմիտ բոլոր տայիրլոյի հէվալէսի իւղէրինէ Գարամուսալ գաղարնա մէջպանի Եալովա նահիյէսինին Օրթաքէյ գարիէսինէն չիլինկիր Եաշատուր վէյէտ Թագորը մեռայէնէսի իմբա օլունուգտա մէրգումին չուրբնա խալէ կէլմիշ օլատուզը Թըպպէն թէչկագուգ իմիշ օլմալը իչպու բարօրթ իմա ու թագտիմ օլունաու։

Վէքիլը թապիպզը մէմլէքէթ Իզմիտ
Տ-ր Ա-ա Գ-ա-ղ-ա-ն-ա-ն
(Կնք.)

25 մարտ 306

Ը-ք-ը-ր

Եալովանէն եէնի գարիյէսի էհալիսինէն վէ թէպպայի սէվիկիր Ալիյէնին էրմէնի միլլիթինէն Եաշատուր վէյէտը Թագորը չուրբնա խալէ կէլմիշ օլատուզը առթիր Աչտա էքիէնտի թարաֆընտան պիլ մուայենէ վիրիլէն բարօրթտան միսթէպան օլմուշ և մէրգում մուախարէն պիմարխանէյէ կէօնտէրիլմէք իւզրէ բուլիս տայիրէսինէ կէօթիւրիւմիւշ վէ տէրտէօթը իզամ պուլունմուշ իքէն տայիրէի մէգթիւրէտ մահը հալին երկիրմի ալթընճը բաղար իրթէսի կիճէսի վէ ֆաթ իթմիշ օլմազլա միւթէվէֆայի մէրգում էրմէնի քիլիսէսինէ գալարբրթրարագ Իզմիտ միւտատայի ուսմամի մուավիրի իզէթլու նուրի պէյին թայէպի իւլէ էմր թահլիֆիմիզ պիլ իմբա միւթէվէֆայի մէրգում Եաշատուրը մուայենէնի իմբա օլունարգտա մէրգումին էհր նէ գատար պոյնունը պազը մահալլերինէ վէ էլէրի իւզերինէ պէրէ վէ մարթթրբար կէօրիւրիւշ իսկ ամ պուանլարը ֆէնէնէ էհէմմիյէթի օլմայրպ ճինէնէք հալինէ քէնտի թարաֆընտան վուգու պուլան թբրնագ պէրէյէրի օլարը վէ անճագ մէրգումին վէֆաթը էսէրը թագիզտէն օլուզընա տայիր հիշ պիր էսպապ մուճիպլէր ֆէնէյէ կէօրիւլէմէսինէն վէ էսէրը ճինէնէթէն թէհլիւքէսիզ իտէն նէսալէթէն վէֆաթ իթմիկի թբպպէն թէչկագուգ իթմիշ օլբնարը միւպլէյին իչպու բարօրթբմէզ պիթթանգիմ թագտիմ օլընաը։

Թապիպզը մէմլէքէթ Իզմիտ
Գէլէր-ը Ճէր-ոնեան (Կնք.)
Տ-ր. Գ-ա-ղ Տ-ր. Ա-ա-ա Գ-ա-ղ-ա-ն-ա-ն (Կնք.)
Ճէր-ոնեան Ճ-ա-ն-ա-ն (Կնք.)

27 մարտ 306

ԻՍԹԱՆԱԿ ԵՒ ՍՈՒՏԱԿ

Ոչ կը հրատարակուէին երբեմն լրբեւ կրօնական թերթք, այժմ զատ զատ կազմուած լինելով կը գտնուին բոլոր գրավաճառաց և գրավաճառաց քով։ Դիմ իւրաքանչիւրին հինգ ղրուշ։ Գնալ ուզողք կրնան և դիմել առ Տիժարեան էֆ. Գալատիոյ։ Կազմուած կազմաբար ի Պոլիսեան Հանամ, թիւ 14, իսկ անվճար թերթերուն գինը զրկել առ վանական Վ. Պարսիկեանի։ 4—7

ԱՄՍԱԿԱՆ 5 ՖՐԱՆՔ ՎՃԱՐԵԼՈՎ

ՄԱՏԵՆԱԴԻՐԱՆ ՄԸ ԿԱԶՄԵԼՈՒ ԵՂԱՆԱԿ

Ա. Ֆ. ԶԻՆՃԱՆԵԱՆԻ

10, Խավիար Խան, Ղալաթիա

Ձեռամբ և հնարեալ պայմաններով կարելի է ստանալ Ռարիզի գրավաճառաց հրատարակութիւնքը։ Բերուած գրքերը մինչդ յուսալինները գնով են։ Վճարանքը կը լինի ԱՄՍԱԿԱՆ 5 ՖՐԱՆՔ։ Ցանկ, 100 Ֆրանքի և անկից պակասի յանձնարարութեանց համար։ 418 8—12

Ս. ՀԷՔԻՄԵԱՆ

Օ. ԷՆՍԹԷՏ ՏՕՄԱՐԱԿԱՆ,

25 Ալեքսանիք Խան ի Ղալաթիա, 25

ԳՐԱՍԵՆԵԱՆ ՎԵՐԱԳԱՁՄԵԱԼ

Խմորագրութիւն և թարգմանութիւն թուրքերէն, հայերէն, յունարէն, ֆրանսերէն, իտալերէն, անգլիերէն, գերմաներէն, հոլլանդերէն, առաւերէն, պուլկարերէն, ռուսերէն, սպանիերէն և բարբարէական լեզուներով։

Խորհրդատուութիւն գրական, տեղական և առեւտրական գործոց վրայ։

Դատախազութիւնք ամենայարակալութեան, լեզուաց և ազգութեան։

Կրաւորեմբերը բաց է ամէն օր՝ կիրակի և մեծ տօն օրերն զատ։ 462 5—12

ՏՈՒԲԻՈՐ Կ. ՆԱԶԱՐԷԹԵԱՆ

Գատաւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ Մագբը-գիւղի մէջ հիւանդ ընդունելի զատ, հիւանդներ կ'ընդունի նաեւ երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը ժամ 7 էն 9, ըստ Թրքաց, Սամ

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՒԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՒՅԹ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 1,000,000

"ՖԻՆԻՔՍ"

Հիմնեալ ի Լընդոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւելքան մի գար յառաջ, ստակ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրերը Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրերն են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան ախտարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 16,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։

6

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոցս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կալոյ ստորագրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. միակ գործակալք ի Պոլիս և ի Շրջակայս
Թիւ 12, Սանտալճը խան, Գալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԳ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ ֆռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1889 » 5,604,722
Տարեկան հասոյթ » » » 12,773,779

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր տակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գապու, Անանիատիս խան.

11

ՖՈՒԱՆՔՖՕՈՒԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ ֆռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և տակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է Եւրոպան 13 լաւագոյն ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ Հայաստանի Թուրքիոյ

11

ԾԱՆՈԹ—Ցեառք Ներաբեանք Հայր և Որդի, Ընկերութեանցս Պոլսոյ գրասենեաքը, լիակատար ՎԱՐԿ ու ՀՐԱՀԱՆԳ ընդունած են վճարելու անմիջապէս այն ամէն գնաս, որոյ հայիրը հաստատուած է և վաւերացեալ Ընդհ. Գործակալութենէն։

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՈՑԺ

Պոսի գտնեն ծերը, երիտասարդը եւ տղայք՝ եթէ միայն գործածեն Տոքթ. Բիթէսի Սնուցիչ Հիւթը

Այս պատրաստութիւնն խանութի դրամ մը, կիս դաւաթ ջրի մէջ լուծուելով, յաճախ կը բերէ սքանչելի մը, որ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, զարմանալի կերպիւ կ'ամենցնէ մանուկներն և առագի, զորաւոր և ֆնհնոժիս կ'բնէ զանոնք։

Մանկանց համար գործածութեան եղանակ

Տ. Բիթէսի Սնուցիչ Հիւթէն խանութի դրամ մը, փոքր քանակութեամբ թարմ ջրի կամ կաթի մէջ լուծուելով, յաճախ կը բերէ մանուկ մը որուն վրայ դիւրէ և ուտելիքներ 90 տարի առաջուց ի կամ կաթ։ Հոգ տանելով խառնելու մինչեւ որ եռայ, կարելի է զայն գործածել նաեւ ծծանի մէջ։

Անդրանիկներ գտնուած է այն մայրերուն համար որք քիչ կաթ ունին կամ բնաւ չունին։

Կնոջերներն նը ինդրուի լաւ որոշել թէ զանկինն թէ մերը համար է։

Եթէ կ'ուզէք որ ձեր ապրանքն առագի և բարեկազմ ըլլան, հարցուցէք Տր. Բիթէսի Սնուցիչ Հիւթն որ կը գտնուի գրեթէ ամենայն դեղ։

ԷՏՄՈՒՆԴ ԳԱՐՈՒԱՆ

Ղալաթիա, Վերջին պահանջողին քով թիւ 95 և 97 69

ՈՉ ԵՒ Ս ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆ — ՈՉ ԵՒ ԱՐՍԱՆ ՆՈՒԱՁՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԻԱԼ—ՊՈՏԷՆԻ ԵՐԿԱԹ

89

Այս բաղադրութիւն մեծագոյն յաջողութեամբ կը յանձնարարուի Ցիրանոյի գլխաւոր բժիշկներէն, որք, յետ գործածութեան, նախամեծար համարած են զայն միւս երկաթախառն պատրաստութիւններէն։

Այս երկուքն, շատերէ հոգ չունի նրանց, դեռ շատերուն մէջ ամենաշատ կիրառեալ և հռչակաւորներն

Պնդութիւն չի տար, ստամոքսը չի գրգռեր, ակռայները չի սեւցներ։

Կեդրոնատեղի՝ ՊԱՆՆԻ ԵՒ ԺՈՐՏԱՆ, 1, Կամուրջի հրապարակ, Պոլիս

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

211 · Կ· ՊՈԼԻՍ ՄԱՀՄՈՒԴ ՓԱՇԱ 211

Պատրաստուած կոշիկները հեռաւոր վերջին գներով կը վաճառուին։

Գոթին կալոշ	ղրշ 95	Պալատական կալոշ	ղրշ 45
Գոթին	» 67	Կանանց մուճակ	» 40
Մոյկ	» 150	Կանանց սկարբին	» 45
Սկարբին	» 52		291

Վ. ԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԴԱՌԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԼԻԿԻ

Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջազգային թղթատարատան վրայի յարկը

Այս նշանաւոր գործատունն, որ արժանաւոր հանդիսաւ մի առացած է ի մեզ, այս ամրան եղանակին առթիւ իւր վաճառքներու քանակութեան վրայ յաւելումի մի կ'ընէ, որ արդէն բազմաթիւ է Ցիրանական, Լեզուական, Դերմանական եւ Փիլիպական բերրերու զանազան տեսակներով։

Հետեւարար իւր բուն գործարանին ապրանքներուն վրայ որոնք են՝ ոտի համար ամէն տեսակ մեքենակներ, բանաստ, կիսապղնձաց, քարիքս, քարսկ, թաշկինակ, սնդուկի պիտոյք, շապիկ, շապիկներ, տաքմանդ, ֆլանել կանանց սրտոցոց և փոքր տղէկանց համար զարդապղեանք, ուսկրեալ և ուրիշ տեսակ անթիւ նիւթեր բոլորովին բնաւոր տեսակի։

Հաստատեալ զարմանքը կը գրաւէ մանաւանդ այն վայելուչ և գնանազան տեսակ փերարկուներն և մաքիներն կանանց սրտոցոց և տղայոց, որք բոլորն ալ փերրին նորաձեւութեան համեմատ մաշակով ու շքեղութեամբ յարդեալ են։

Ասելիքս մի ալ բրան է նաև ապարդեան գլխանոցներու պատրաստութեան նորաձեւութեան վրայ որ արդէն ճոխ է ոսկեղան, և իւր ընդարձակ արհեստանոցին շնորհիւ կրնայ կատարելագոյն գոհացնել բոլոր իւր յաճախորդները նոցա ճաշակին ու բազձանաց համեմատ ի գործ դնելով թէ որ ապրարդեն։ Կը գտնուի նաեւ մինչեւ 16 տարեկան աղջկոց համար ամէն տեսակ գլխանոցներ բալիներ խիստ չափաւոր գներով։ Կը հաճուի մեզ եւ փոքր ցանուցիներ։

ԱԿՈՒԼՈՒԹԻՒՆ ԶԳԱՑ 101

Օ ԲՐՕԿՐԷ

ԱՌԱՋԻՆ Գ ԲՈՒՌԱՆԸ դրանց, պատուհաններու, փեղկերու, կաղնիէ բուերու տպատակամաճներու, բռնակներու եւ այլ ատաղձագործական շինուածներու

ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՏԷՐ

ՌՈՒԲԻՆ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

ՊԷՅՈՒԹԱԼԷ, ԱԶԻԶԻՅԷ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 21, 22, 23

Այս գործարանի մէջ կը պատրաստուին կակուղ ու կարծր չոր փայտերէ ամէն տեսակ շինութիւնք թէ՝ փոքր և թէ մեծ քանակութեամբ։ Նոյնպէս գորտնոցներու, հիւանդանոցներու, վարժարանաց և խանութներու ներքին ու արտաքին ատաղձակոյ ամէն տեսակ զարդարանքներն, ինչպէս նաեւ մեքենայով կատարուելիք ամէն տեսակ ատաղձակոյ գործեր։ Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք եւս կ'ընդունուին։

Այս գործարան կը պատրաստուի նաեւ սատափէ, դռէ և քանդակեալ զարդու կարասիներ, շարժուն ըստ ցանկութեան, բարամարար մեծ սանդուղներ և մեծ փողոցի դռներ։

Սոյն գործարանը գիտցող մեծապէս գոհ պիտի ըլլան, որովհետեւ յիշեալ գործարանը մեքենայներու շնորհիւ մեծ դիւրութիւններ ունի։

ԱՐԱՔ, ԱՃԱՆ, ԽՆԱՄՈՎ ԳՈՐԾ 319

ՄՈԳԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

Նոր գիւտ մագնիսական գունը փոխելու համար մէկ երկու անգամէն, առանց ուրիշ նիւթի գործածութեան և կամ լուացքի.

ՇԱՂԱՆԱԿԱԳՈՑՆ ԿԱՄ ԲՆԱԿԱՆ ԿԱՏԱՐԵԱԼ ՍԵՒԻ

Բազկացեալ միայն սրմանանել ու խառնելու հիւթէ։ Պիտակ կամ կարմիր մազերն անմիջապէս կը փոխուին պայծառ շագանակագոյն կամ թանձր սեւի

փորձը այդ տաւած է թէ այս ներկն ա՛ր լաւի գերազանց է Եմանորիական ուրիշ պատրաստութիւններէ։ Իւր առաւելութիւնն է մազերուն ամէնէն բնական երեւոյթը տալ և ամէնէն ուշագիր դիտողն ի գերեւ հանել։ Կը կասեցնէ հերաց անկումը, գլուխը կը մաքրէ, թիփը կ'ոչնչացնէ և նոր դիմ կուտայ մազերուն մարթին։ Անշաղուութեամբ կարգալ։

ԳՈՐԾԱԾՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

Արուսին երբոյնէ գործածելի առաջ և փոքր քանակութեամբ հեղուկէն դնել սպասաւորի մը մէջ, յետոյ բարակ պարկի սանրով մը կամ այլ հեղուկին մէջ թրջած սպունգով մը թեթեւ կերպով մազերուն վրայ անցուցանել զայն, ոչնչաս որ ամբողջ մազերը թրջին։ Ապա գլուխը բաց պահել մինչեւ որ հեղուկը չոր լինի։ Բոլոր մազերը մէկ շրջելով, ամանը մէկ երկու գործածութեան պէտք ունին, այլոց համար մէկ անգամը բաւ է։ Եթէ մէ՛ երկու անգամն աւելի գործածուի, գունն աւելի թանձր կ'ելլայ։ Անգամ մը որ ուզուած գոյնը ձեռք բերուած է, զայն տարիներով պահելու համար կը բաւէ երկու շաբաթն անգամ մը հեղուկին գործածել։ Նոյն եղանակը գործածելու է մորուքին և պէտերուն համար։ Պէտք չկայ գլուխը լուալ գործածութենէն առաջ կամ ետքը։ Միայն գնդան և ձեռքերը լուալ ի դիւրութիւն։

Նոր. Եթէ ուզուած գոյնը ձեռք չբերուի մէկ երկու գործածութենէն ետք, գլուխը լուալու է քիչ մը ալքալով։ Այս գլուխն քանկու է այդ ներկին մէջ թրջած սպունգ մը, և ուզուած ազդեցութիւնն յաւելլ կուգայ անմիջապէս։

ԿԵՂԾԵՒԷՆ ԶԳՈՒՇԵԼԻԱԼ

Միակ կեղծուածքի էտմունտ Գարուանոյ։ Անգլիական ընդհանուր մթերանոց, Վերջին պահանջողին քով, կայսրան Գալաթիա Շեշլիի թրամուէյէն, թիւ 95 և 97, Գալաթիա։ 61

ԹԱՐԻՍ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԵԿԱՄՏԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԻՎԻԵՆՆԱ.

Հաստատեալ 1858 թն

1887 Դեկտեմբեր 31ին երաշխաւորեալ հասոյթն էր Ֆր. 86,699,951.29
Ամրողջութիւն ապահովեալ գումարաց » 408,448,921.35
Ապահովագրել ուզող անձինք մանուան պարագային մէջ տարեկան բաժին. Ներէն % 25 չափ կ'ընեն։
Ապահովագրել ուզող անձինք կենաց պարագային մէջ ապահովագրեալ գրքամագլուխներէն մինչեւ 41 ½ % չափ կ'ընեն։

ԹԱՐԻՍԻ ընկերութեան կատարած գլխաւոր գործողութիւնք են.

Ա. Ապահովագրութիւն մանուան պարագային մէջ։ Օրինակ.
35 տարեկան անձ մը 291.70 ֆրանքի տարեկան բաժին մը կը վճարէ իւր ժառանգորդաց ապահովելու համար 10,000 ֆրանքի գրամագլուխ մը, վճարելի իւր մահուանէն յետոյ և սա իրեն իրաւունք կուտայ շահուց մասնակցիլ իւր ապրած միջոցին։

Բ. Ապահովագրութիւն կենաց պարագային մէջ (Ժիվոնք) Օրինակ.
Մէկ տարեկան եղած մէկու ապահովագրեալ ազգի մը քսան տարի յետոյ 10,000 ֆրանքի գրամագլուխ մը պիտի տանայ, սակայն զոյս պիտի մասնակցի Ընկերութեան 85 % շահուց 320.30 ֆրանք տարեկան բաժնոյն փոխարէն։

Պատկանց ամրին համար, ապահովագրելոց շահուց մասն եղած է փոքրին երեք տարիներուն համար 37 %, 31.12 % և 41 ½ %։ Այսպէս ապահովագրեալ 1000 ֆրանքի վրայ, 415 ֆրանքի շահաբաժին տուած են վերջին բաշխումն։

Զինքն մշտանակի մը միջոցաւ դիտելի է երաշխաւորել նաեւ վճարուած գումարներն, եթէ մահ պատահի։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհ. Գործակատարն Գ. ԼԻՕՆԵԼ ՖՈՆՏԻ.

Դրամատնակալ, Թիւնելի հրապարակ, առաջ Մայերի, երկրորդ յարկ

Ընկերութեան անդամատարն է Գ. Ս. ԱՏԼԻԷ 26

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՀՈՏԱԼԻՆ ՆԻՒԹԵՐ

ԲՐԱՌԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ, 117, ՆԻՒ ՈՒՈՆՏ ՍԹՐ. ԼՈՆՏՈՆ

ԱԶԱՋԻՆ ԿԱՐԳ

ԼԷ ԺՈՒԱՅՈ ՏԷ ԼԷ ՊՈՒԼԻՈՆ. Նոր սրանչելի հոտ
ԳԻԼԱՅ Է Ա. ՊԼՈՒՄԻՍ. փարդի ինքնաբուղ ծաղիկք
ՉԱՐԻՆԱ. Ռուսական գոգանոյշ հոտ
ՀՈՒՆԱՅԻ ԼԻԼԱՔ. Ճերմակ եղինջի
ԳԵՐԵՆԻՈՒՄ. Դ բոյսակ
ԲՈՒՅՈՒ ՎԱԼԼԷՅ. Հնչաղարդ
ԱՒՏՈ Է. ՕՐԻՆՏԱԼ. ՀՈՒՆ. ևն.
ՀՈՒՆԱՅԻՆ ԷՍԵՆՍԻԱԼ

ԷՍ ՊՈՒՔԷ
ՀՈՒԹԻ ԳԼԷՊ
ՕՐԱՆԺԱՆԱՒ
ՎԻՊԼԷՊ
ԻԼԱՆԼԻԼԱՆԿ
ՄԻԼՖԼԷՅՈՒ
ՀԱԼՊՄԱԿ ՎԱՐԴ ԵՒԸ.

«Գրաղ Էրէլ Պլոսսոմսի առթիւ. Լոնտոնի Քուրդ լրագրը կ'ըսէ. «Ցզանակին ամենէն նորելուկ հոտերէն գեղեցագոյնը կը համարուիր Գրաղ Էրէլ Պլոսսոմը, Լոնտոնի Քուրդ ընկերութեան. Կը ծախուի թարգի ձեւով թիչեր ունենցող չիչերու մէջ։ Մինչ բոլոր տեսակները կեղծ են։

ԼԱՎԱՆԴԻՆԸ Ե ԼԻԼ. ածգ. լիսական ոգիը լուսանոյշով — «Ամենէն նորելուկ արգասաղբի անգամի համար. Լաւանոյշի գեղեցիկ անուշահոտութիւն։ Եթէ չիշը մէկ քանի վարդի՝ ամբողջ բաց թագուս, սենեակին օդը կը մաքրուի և կը զովանայ։» Այս ամենն կ'ըսէ Լոնտոնի ՍՊԻՏՖԻԵԼԴՅ Լրագրերը։ Գերազանց պայման մը է ընդդէմ գլխու ցաւերու, հարբուխի եւն։ Կը ծախուի թարգի ձեւով թիչեր ունենցող կանաչ շիշերու մէջ։ Մինչ բոլոր տեսակները կեղծ են։

ՕՐԱԼԻՆ. փոշի։ Տ/կին Ալոլիա Բագդի կը գրէ. «Ոչնչութեամբ կ'բանի թէ ձեր Օրալինը շատ գերազանց կը գտնեմ մարթի վրայ կը թողու շատ հաճելի տպաւորութիւն մը։ ԱՏԱԼԻՆԱ ԲԱԳԴԻ։»

ԴՈՒՐԲ ՕՃԱԼԻՆԵՐ վարդի թնձորի ծաղիկներով Սոսի Զարիոս, Սոսի Լիլա Պլան, Սոսի Ոգ Անկլէդ, վիոլէդ ամերէդ։ Անգլիական լավանդայի ջուր։ Անգլիական լավանդայի ջուր։ Փոլա Փրեմ և այլն։

Մեծապանակ և փոքրապանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ Ներկայացուցչի քով։ Մ. ԷՍՄԱՒԵՆՆԱ ԳԱՐՊԻԱՆԱ

Անգլիական Ընդհանուր Մթերանոց, Վերջին պահանջողին քով, կայսրան Գալաթիայի, 95 և 67 70

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ—ՈՑԺ—ԿՈՐՈՎ

ՅՈՍՅՈՍԱՅԻՆ ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ—Վերջին լուսն և հինգ տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս գեղը ՅՈՍՅՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱՆ ԴԱՐՄԱՆՆն է որ մէնք ունենք գտած է, կատարելագործելու համար ուրիշի հիւանդութիւններն, անդամալուծութիւն, լեռնութիւն, զառանցանք, առանձնական կարողութեան վատաչնա կորուստ, եւ առանձնական ոյժերու կորուստէն յառաջ եկած ամէն գործարանական խանգարումն։

Այդ բուժիչ գործարարութիւնը, ջղային եւ արտի հիւանդութիւնները, լեռերի եւ երիկամանց հիւանդութիւններ, որ եղան լրջիկի բոլոր խանգարումները։ Ընդհանուր հիւանդութիւն եւ ապառամբ։ կը կասեցնէ կենդանական ոյժերու սեռ է կորուստ որ յառաջ եկած է սուտ է պատճառէ։

Ջղային տկարութեան եւ ասոր հետեւանաց մէջ այս գեղի ազդեցութիւնն անմիջական եւ մեծագոյն է։ Մեկուսացնելու եւ ապրանքներն եւ ափամարիչ կ'ուղեցնուան ճշգարտագոյն հրաշալի արդիւնաբերութեամբ մը։

ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ ՅՈՍՅՈՍԱՅԻՆԸ ջղային հիւթ եւ ուղեղային գոյացութիւն կ'ստեղծէ, որեան մէջ մեծանալով կենդանական եւ լեկտրական տարրը, գիտնալու, որ ուղեղին կենդանական ճշմարիտ գոյացութիւնն է Առանձնական կորուստը կը կենդանացուցէ մարդկային ամբողջ գրութեան մէջ, մարմնոյն եւ մարդին տարով հանելու եւ առաջ առաջնութիւն մը, այնպէս որ կարելի է բոլոր պարտականութիւնները կատարել վստահութեամբ եւ գոհունակութեամբ։ Անարժանաւոր է, կը զարգացնէ եւ կը մեծացնէ արիւնն եւ նոր առաջնութիւն մ ունայ ուղեղին, ջղային գրութեան եւ մկանանց։ Իւր վերամարդիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի գոր ծանուած առաջին օրեն իսկ։ Ջղային գրութեան եւ մասնաւորապէս կարողութեանց նշանաւոր յաւելումն եւ կորուստներուն հիւանդը շատապ ի փոխ կ... ։ Պարտաւորութիւնը վերամարդուած է։ Աւելորդութիւնը գոյացումն մը դիր վարձակերպով կ'ուսնինայ։ Ազնուց պաշտօնը կանանաւորապէս կը կատարուի։ Դեմքը կ'ակի լինայ, ջերմանքը կը գտնուարդի, ոտքերը շարուն կը լինին, մարդիքը պայման եւ ամբողջ գոյն մը կ'ուսանու, մարդիքը դի կ'սանանան։

Զգուշացէք սոսոր նմանութիւններն։ Տոքթոր Լալորի ճշմարիտ Ֆոսֆոմինը պարունակեալ է phodyne. London, Paris եւ այլն փոխագրուած։ Այս գեղին ունեցած յաջողութիւնն յառաջ բերած է բազմաթիւ փորձագուրս։ Ամենայն գեղեցիկ։

Մեծապանակ եւ փոքրապանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ Ներկայացուցչի քով։ Մ. ԷՍՄԱՒԵՆՆԱ ԳԱՐՊԻԱՆԱ

Անգլիական Ընդհանուր Մթերանոց, Վերջին պահանջողին քով, կայսրան Գալաթիայի, 95 և 97։

ՇՆԱՁԱՐԳԵԼ

ՄԻՐՏ ԹԷՆՈՒԻԼ, ՈՒՂՂԻՂԻ ՀԱՐԲՈՒԹԻՒ ներկն հնարողն կը հանդիսանի, կը բժշկուի ԼԵՎԱՒԱՑՈՒՈՑ ԽՈՂՈՎԱՆԵՐՈՎ, Լէվասէրի ամուսնը պահանջել տուին վրայ (3 ֆրանք)։ Կերբանտեսի Դեղ. ՈՒՈՊԻՖ, 36, Մանէ փողոց, Բարիզ։ Ի Կ. Պոլիս Ֆ. Գանդրա Եղբարք։ Բրիտանական դեղատան։

NEVRALGIES ՋԳԱՑԱԼԻ ԱՆՄԱՐԴԻՒ ԽՒՐՔ, և ջղային բոլոր հիւանդութիւնք կը բուժեն Տոքթ. ԳՐԻՆԵԼԻ ԱՆԴԻՆԷՆԻԱԼԻԹԻՒ գեղատնտեսներով։ Գնափը 3 ֆր։—Պահանջել Դարմանատարց Մարութեան գրասէր։ Կենդանատեսի Դեղ. ՈՒՈՊԻՖ, 23, Մանէ փողոց, Բարիզ։ Ի Կ. Պոլիս Սկիզբի և ընկ., դեղավաճառք, և ամէն լաւ դեղատներ։ 90

Պատասխանատու Մ. ՏԱՄԱՍԵԱՆ

ՋԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼԷ ԼՐԱԳՐՈՒՆ

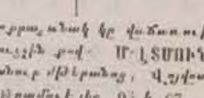

ՄՈՍ

ՇՈՊԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԼԷՎԷՐԼԷ և ՄԷՍԷՐԷՍ-ԷՆ ԴԷՊ- բանալ ընթացք

Անուանք	Թանգ	Անուանք	Թանգ
Բանալաս	4200	Ութիկս	3000
Ձիրաս	4000	Օսոյրիս	3000
Օսանգի	4000	Դերթիս	3000
Անասորիս	3250	Բերա	3000
Իրիս	3250	Լոգիս	800
Մոսիալ	3250	Օրիսա	800
Մարիսթիս	3250	Սերել	700

Նեղիլ- չոգենաւը, նաւապետ Տրֆի, մայիս 1/13ին Լիվերբուլէն ասա կ'ապասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ֆ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ. Ուիթոլ խան

ՁԼՈՒՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

181 21